

Sultan Çamur Karataş: 05065140294

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

Dördüncü sayımızdan herkese umut dolu merhabalar. Havalar ısındı. Pandeminin etkisini üzerimizden atabilmek için etkinliklerimizi, üretmeyi hızla ve yoğun enerjimizle sürdürmeye çalışıyoruz. Dergimiz sizlerden gelen yazılarla ve önerilerle zenginleşiyor. Öyleyse hemen başlayalım.

‘Fosforlu Cevriye’ adını duymayan yoktur. Peki, film olmuş bu kitabın yazarı Suat Derviş’i ne kadar tanıyoruz? Tanıyanlar da bir kez daha tazelesin belleklerini. ‘Tarihin Kadın Yüzleri” köşemizde, Şule Sepin İçli, ‘Üretken Kadın Suat Derviş’ yazısında bu mücadeleci kadın yazarımızı anlatıyor.

Şiddet, engellenme kadınların sanatına yansımaz mı hiç? Yaşanmasını istemediğimiz, fakat bilmemiz gereken bu sanat haberleri Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Sanatın Kadın Sesleri’ Köşemizde.

Sizleri yeni bir yazarımızla tanıştıralım. Hilal Gencay, yazılarınızı beklediğimizi duyar duymaz, buluşmuş klavyesiyle ve ‘İyi ki Tango Var’ yazısını iletmiş bize. Biz de tanıştıralım bu yazısıyla Hilal’i. Bakalım tango sayesinde neleri fark etmiş.

Emine Kamçı, katıldığı bir etkinlikte girdiği rolle ilgili deneyimlerini anlatıyor ‘Dergi Çıkarmak’ yazısında.

İstanbul Sözleşmesi hem anlatılır, hem yaşanır, hem de yaşatır. Şule Sepin İçli Danıştay’da görülen İstanbul Sözleşmesi davasını izleyenler arasındaymış. Deneyimlerini paylaşmış bizimle, ‘İstanbul Sözleşmesi Gerçekten Yaşatırmış’ yazısında.

Ne zaman bitecek şu ayrımcılık? Aynur Yurtseven, otobüste yaşanan bir ayrımcı davranışı anlatıyor, ‘Öteki Olmak’ yazısında.

‘Arı Kovanı’ Köşemizde, Emine Kamçı bizleri kör bir ressamla buluşturuyor. Fatma Işıkkaya ile söyleşiyor.

Mustafa Kemal Atatürk, 19 Mayıs 1919’da Samsun’a çıktı. Hasibe Boztepe, ‘Destansı Bir Öykü’ yazısında değiniyor bu konuya.

Nafaka türlerini bilmemiz çok önemli. Zira boşanmadan sonra haklarımıza nasıl sahip çıkabileceğimizi öğrenmeliyiz öyle değil mi? O zaman ‘Hak mı Hukuk mu Lütuf mu’ köşemize gidelim ve Avukat Şadan Tutumlu’ nun, ‘Boşanma Davalarında Nafaka Türleri Nedir?’ yazısına bakalım.

Sizleri yeni bir köşemizle tanıştıracamız şimdi. Dünyadan, ülkemizden, sanattan ve engelli kadınlardan haberler verilir de bilim haberleri eksik kalır mı hiç? Selvet Bayraktar Tokat'ın hazırladığı, 'Bilim Dünyasında Bu Ay' sizlerle buluşuyor.

Emine Kamçı, börek sevenler için bir kolaylık bulmuş, onu bizimle paylaşıyor, 'Börek Yaparken Bunu Denediniz mi?' diyor. Haydi, gidelim "Deneyimlediklerim" köşemize.

Menekşe Koçak, 'Duygularımızı İfade Edebiliyor muyuz?' köşemizden büyüklere sesleniyor ve araştırmalar ışığında anlatıyor sevgiyi ifade etme yollarını 'Sevelim Sevilelim' yazısında.

Sıra geldi "Çoğalalım Çoğaltalım" köşemizdeki söyleşiye. Sultan Çamur Karataş, Zeytin Dalı Kadın Kooperatifi Dikiş Atölyesinden Nurcan Yalçın ile konuşuyor.

Selvet Bayraktar Tokat, yaptığı derin okumalarından derlemiş haberleri bizim için. Duymadığınız haberleri öğreneceğiz 'Kadının Güncesi' köşemizde.

'Selvi Boylum Al Yazmalım' köşemizde ödül almış bir öykü var. Yeni yazarımız Buket Başaran Akkaya, bizi yaşanan acı gerçeklerden biriyle yüzleştiriyor, 'Karanlıkta' öyküsüyle.

Şiir olmadan çıkabilir mi bu dergi? Anneler gününü unutmadık ve Gülderen Yetim, annesine olan duygularını dökmüş dizelere, 'Anama Mektup' şiirinde. O zaman gidelim, 'Yüreğimizden Taşanlar' köşemize.

'Umut Şarkıları' köşemizde 'Her Sabah Güneşe Selam Verip Yola Çıkıyorum' anneler günü şarkısı var. Keyifle okuyalım ve dinleyelim bu güzel şarkıyı.

Artık anladınız bir sonraki sayımızda buluşma zamanının geldiğini. Bizden bu kadar. Önerilerinizi, yorumlarınızı sabırsızlıkla bekleyeceğiz. Umut günler bizimle olsun.

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

ÜRETKEN KADIN SUAT DERVİŞ

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Gençken en çok severek izlediğim filmler arasındaydı Fosforlu Cevriye. Yazarının adını duyduğumda da erkek olduğunu sanmıştım önce. Suat Derviş'in ailesi de cinsiyet karmaşasından dolayı adını Suat koysalar da nüfusta Hatice Saadet olarak geçirmişler ama o hem ailesinde, hem çevresinde Suat Derviş adıyla anılmış. Oğlan çocuk bekledikleri için ona Suat adını verdiklerini de küçük bir not düşelim.

Fosforlu Cevriye filmini defalarca izledim ama kitabını okumak bana apayrı bir tat verdi. Sokak kadınlarının durumları ancak bu kadar etkileyici anlatılabilirdi. En son Osman Balcıgil'in Suat Derviş'i anlattığı İpek Sabahlık adlı kitabını okudum ve Suat Derviş'in yaşam öyküsünden çok etkilendim.

Suat Derviş 1903 yılında İstanbul'da, ekonomik durumu iyi olan bir aileye doğar. Bazı kaynaklara göre 1901 doğumlu olduğu da söyleniyor. Yaşamının önemli bir bölümünü konakta geçirir. Eğitimi evde özel Almanca ve Fransızca dersleri verdirilerek desteklenir. Telefon İdaresi'nde ilk kadın memur olan Melahat Hanımın kardeşidir. Duygu ve düşüncelerine önem verilen bir ailede büyür.

Suat Derviş dört evlilik yapar. İlk eşi sporcu, ikinci eşi yazar ve üçüncü eşi gazetecidir. Evlilikleri sırasında da ailesiyle birlikte konakta yaşarlar. Suat'ın yazarlıktaki başarısı ve toplum içinde aktif bir kadın olması eşlerini rahatsız eder. Oysa ikinci eşinin de kitabı vardır. Fakat Suat'ın kitabı kadar konuşulmaz. Üçüncü eşinin eğlence, edebiyat ve aşk tutkusundan çok etkilenir Suat. Ancak güçlü duruşu ve başarısı, eşinden ekonomik, fiziksel ve psikolojik şiddet görmesine engel olamaz. Bir yandan kadınların haklarını arama mücadelesi verirken, bir yandan da kendi yaşamında bu gerçeklerle yüzleşir.

Mutluluğu Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Reşat Fuat Baraner ile evlendiğinde bulur. Baraner son derece eşitlikçi, eşinin başarılarıyla gurur duyan bir insandır. Cezaevindeyken, eşi Suat'a özgürlüğünü kısıtlamaması gerektiğini söyler ve onu yurt dışına gitmeye ikna eder. Suat Derviş yurt dışında eşinin bulamadığı, öldüğünü sandığı oğlunu bulur ve babasıyla buluşmalarını sağlar.

Derviş ve Baraner çiftinin çocuğu sekiz aylık erken doğması nedeniyle ölü doğar. Suat çok üzülür ve çocuğu için hazırlanan bazı giysileri bir bohçaya koyar ve ölene kadar o bohçayı gittiği her yere taşır.

Okuma ve yazma merakı çocukken başlar. Nazım Hikmet Suat Derviş'in yakın arkadaşıdır. Bir gün evlerine gelir ve evde Suat Derviş yokken, onun notlarını karıştırır. 'Hezeyan' adlı şiirini çok beğenir ve arkadaşına haber vermeden, şiiri Alemdar Gazetesi'nde yayımlatır. Daha sonra da gazeteyi ona getirerek sürpriz yapmak ister. Fakat Suat Derviş çok bozulur ve utanır. Nazım Hikmet çok beğendiği arkadaş için Gölgesi şiirini yazar.

Yazıları pek çok gazetede yayımlanır. Babıâli'de sevilen bir isim olduğundan Alemdar, Son Posta, Resimli Ay, Haber, İkdam ve Cumhuriyet gazetelerinde de yazar.

Almanya’da Tempo Dergisi’nde, Sultan’ın Kadınları başlığıyla yayımlanan tefrikası Son Postada Bir Harem Ağasının Hatıraları başlığıyla yayımlanır.

Cumhuriyet Gazetesi’nde ise bir dizi röportajı ve anketiyle yer alır. ‘Bir Şehit Karısı Anlatıyor’ ve ‘Dünya Feministleriyle Görüşmeler’ bunların arasında en çok ilgi çekenler olur.

Tan gazetesinde kadın sorunlarına eğilir.

Yeni edindiği arkadaşlar ve bağlantılar sayesinde birçok gazetede ve dergide yazar. Yeniay’da aşk, evlilik, mutluluk gibi konulara dair makaleler kaleme alırken 1936’da yazmaya başladığı Tan’da önemli bir araştırma dizisine başlar. Kadın sorunlarına eğildiği bir yazı dizisidir bu.

Dönemin önemli yazarlarından Mehmet Rauf, Ahmet Muhip Dıranas ve Ahmet Haşim kitaplarıyla ilgili övgü dolu yazılar yazar. Toplumcu, gerçekçilik adlarıyla anılan yazarın 30 kitabı vardır.

1922’de Ankara hükümeti temsilcisi olarak İstanbul’a gelen Refet Beyle yaptığı röportajı Alemdar Gazetesinde yayımlanır. 1936 yılında Son Posta gazetesi için Montrö Konferansı’nı izlemeye İsviçre’ye gider ve böylece yurtdışına giden ilk kadın gazeteci olarak tarihe geçer.

Mesleğinden asla taviz vermez Suat Derviş. Tan gazetesi 1937 yılında dış siyaset haberlerine ağırlık verir. Zira Hitler yükselişe geçer, İspanya’da iç savaş büyürken dış siyasete sırt çevirmek imkânsızdır.

Suat, gazetesi tarafından röportajlar yapması için Sovyetler Birliği’ne yollanır. Genç gazeteci gün içinde ülkenin sosyal kuruluşlarını gezer, geceleri ise opera, bale, tiyatro ve konserler arasında mekik dokur. Zaten yıllardır hayranı olduğu bu ülke Suat Derviş’i büyüler.

Röportaj dizisi beklenilenin ötesinde bir ilgi görür fakat yaptığı gezi sonrasında ‘kıpkızıl komünist’ olarak damgalanır ve gazetenin ortaklarından Halil Lütfi onu bu nedenden dolayı artık istemediği için, röportaj dizisinin yayınlanmasının ardından gazeteden ayrılmak zorunda kalır.

Daha önceden çok önemsenen ve yoğun ilgi gören Derviş’e Sovyetler Birliği ile ilgili yazdığı yazıdan sonra gazete ve dergiler kapılarını kapatır fakat o yılmadan çalışır, mücadele eder ve romanlarını yazmayı sürdürür.

Neriman Hikmet’le birlikte Yeni Edebiyat Dergisini çıkarır. Suat Derviş, bu dergide hem kendi yazılarını hem de kendi imzası altında kocasının makalelerini ve TKP’ nin emir ve kontrolü altında kaleme alınmış kimi fikir yazılarını yayınlacaktır. 1941’de son sayısı yayımlanan dergi, sıkıyönetim kararıyla kapatılır.

Eşi Reşat Fuat Baraner gibi Suat Derviş de yargılanır ve sekiz ay süreyle hapis cezasına çarptırılır.

Fosforlu Cevriye, Son Telgraf' ın ve Gece Postası' nın sütunlarında, Zeynep İçin (Ankara Mahpusu) ise Haber Gazetesi'nde tefrika hâlinde yayımlanır. Çılgın Gibi adlı romanı Yeni Sabah'ta tefrika edilir.

Bu tefrikalar yazarın geçimini sağlamasına yetmez. Almanca, İtalyanca ve İngilizce çeviriler ve editörlük yapar. Tiyatro piyesleri, çocuk masalları, fıkralar ve radyo skeçleri yazar.

Bu sırada 1946 yılının başlarında Neriman Hikmet'le beraber Türk tarihinin ilk basın sendikasını kurar ve sendika başkanı olur. Ancak sendika, beş kurucu üye dışında kimseden rağbet görmediği için, bir sene sonra zorunlu olarak kapanır.

Ankara Mahpusu adlı romanı Fransızca' ya çevrilen ilk kitaptır. Yapıtları pek çok dile çevrilir ve yabancı yazarlar tarafından övgüye layık görülerek yorumlanır.

7 Nisan 1970'de Türkiye Devrimci Kadınlar Derneği'nin kurucularından biri olur. "TKP Genel Sekreteri Reşat Fuat Baraner' in eşi" diye tanıtılınca, "Ben yazar Suat Derviş'im, kimsenin karısı olarak yâd edilemem!" diye tepki gösterir.

Suat Derviş'in ailesinin ekonomik durumu son dönemlerde kötüleşir. Konakları satılır. Suat ailesinin geçimini de üstlenir. Bu dönemde sokağı, yoksulluğu deneyimler. Ama yine de ayakta durmayı başarır. Babası kanser olur. Onu Berlin'de tedavi ettirir. Ancak cenazesini Türkiye'ye para olmadığı için getiremez.

Gençleri de kucaklar. Devrimci öğrencileri evinde günlerce saklar. Gençlerle birlikte yakalanır ve tutuklanır.

Babasını, annesini, çok sevdiği Eşi Reşat Fuat Baraner' i ve can dostu ablasını kaybettikten sonra yıkılır. Gözlerinden rahatsızlanır ve Şeker hastalığına yakalanır. 23 Temmuz 1972 yılında aramızdan ayrılır. Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde, bu kadar varlıklı bir ailesi ve entelektüel çevresi olmasaydı, acaba bu kadar ünlü bir yazar olarak görülebilir miydi? Böylesi yaratıcı ve üretken, kadın mücadelesi veren Suat Derviş'in kitaplarını ve onun yaşamını derinlemesine anlatan ve yorumlayan Osman Balcıgil' in 'İpek Sabahlık' adlı kitabını okuyarak bilgi sahibi olmak çok önemli çünkü onun hayata ve toplumsal olaylara bakış açısı bizi motive edecek ve ülkemizde kadınların yaşadığı olumsuzluklar karşısında bizlere umut olacaktır. Suat Derviş ürettiği romanlarıyla hep bizimlidir.

Kaynaklar: Duvar Gazetesi, Vikipedi, Osman Balcıgil (İpek Sabahlık)

31 Mayıs 2022

SANATIN KADIN SESLERİ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhaba değerli umudun kadınları takipçileri. Bu sayımızda yine kadın ve sanata dair birbirinden farklı haberlerle sizlerleleyiz.

Önce başlıklar:

PEN Şiir Ödülü Türkan İldeniz' e.

Gericiler Hande Yener'in konserini hedef gösterdi.

Eurovision'un açılış partisinde görevli kadınlardan, konuklar tarafından taciz edildik iddiası.

Filmlerde rol almayı bıraktığını açıklayan oyuncu Adèle Haenel: Film endüstrisi gerici, ırkçı ve ataerkil.

Cannes Film Festivali'ne damga vuran görüntü.

PEN Şiir Ödülü Türkan İldeniz'e

Bu yılki PEN Şiir Ödülü, oy birliğiyle Türkan İldeniz'e değer görüldü.

Ödülün açıklanan gerekçeli kararında, "Şiirdeki öncü atağıyla açtığı kapıdan sonrasında çok sayıda kadının özgürleştirici bir eylem olarak şiire başlaması" ifadelerine yer verildi.

PEN Türkiye'nin açıklaması şöyle:

Şiir tanışmak olduğu kadar unutmamak, unutturmamak, hatırlamak da sayılır. Bazen hatırlanan tek bir şiiri bile bir şairi uzun yıllar yaşatır. O şiir ya da şiirler de okura, edebiyat tarihine ve şiir ortamına değerli anılar bırakır ve yazıldığı günleri yeniden yaşatır. Bundan 'şiir her anlamda yaşatır' gibi bir sonuç çıkıyor ki, doğrusu organik bir yazı, seslenme, bellek türü olarak şiire de bu yakışır.

Bu yıl ki PEN Şiir Ödülümüzü de işte bu duygularla çok değerli bir şairimize sunmanın kıvancını yaşıyoruz. PEN Türkiye olarak oy ve gönül birliğiyle 2022 PEN Şiir Ödülü'nü sevgili Türkan İldeniz'e büyük bir mutlulukla sunuyoruz.

-Şiirin bir öngörü olarak, yapısında her zaman bir gelecek ufkunu var etmesi;

-Şairin sezgisiyle gününden daha ötede bir şiiri ortaya koymasının, aynı zamanda kendini, yaşamını da ortaya koyması anlamına geldiği;

-Şiirdeki öncü atağıyla açtığı kapıdan sonrasında çok sayıda kadının özgürleştirici bir eylem olarak şiire başlaması;

-Şiirindeki kışkırtıcı, cesaretlendirici havanın, şair kadınları kadınlık ve şiir bilincini buluşturan bir şiire yüreklendirmesi;

-Ve toplumsal düzende olduğu gibi edebiyat ve şiir düzeninde de erkek egemen ağırlığa, baskıya karşı, doğayla ve doğasıyla bağını hiç koparmamış olan kadının, düşünsel, ruhsal, doğal arzu, istek ve hazlarını benzersiz bir biçimde şiire getirmiş olması nedeniyle,2022 PEN Şiir Ödülü'nün Değerli Şairimiz Türkan İldeniz' e verilmesi oybirliğiyle kararlaştırılmıştır.

Şairimizi kutluyor, yeni kitaplarında buluşmayı diliyoruz.

Etkinlik PEN Şiir Ödülü'nü kazanan Türkan İldeniz' in 2022 Dünya Şiir bildirgesini okumasıyla son buldu.

Gericiler Hande Yener'in konserini hedef gösterdi

Türkiye'de liglerin sona yaklaşmasıyla birlikte gruplarında şampiyon olan takımlar ve taraftarları kutlamalarını sürdürüyor. Kutlamalar devam ederken kadın sahne sanatçılarının gericiler tarafından hedef alınmasına yeni bir olay daha eklendi.

ECE SEÇKİN'İN ARDINDAN HANDE YENER HEDEF GÖSTERİLDİ.

Kaynaşlı Belediye Başkanı Birol Şahin'in Düzce Spor' un şampiyonluk kutlamalarında sahneye çıkan Ece Seçkin'i "Düzce muhafazakâr bir yerdir, bayan bir şarkıcı getirilmesi Düzeltilere yakışmaz" diyerek hedef almasına tepkiler sürerken, bu defa Hande Yener hedef gösterildi.

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) 3. Lig'de bulunan Batman Petrol Spor' un ligi şampiyon olarak bitirmesi ve 2. Lig'e yükselmesi kentte çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Kutlamalar çerçevesinde Hande Yener'in vereceği konsere karşı Twitter' da kampanya başlatıldı.

SOSYAL MEDYADA GÜNDEM OLDU

8 Mayıs Pazar günü Batman Fuar Alanı'nda yapılan konser öncesinde Twitter'da açılan #KonserİptalEdin etiketi Twitter'ın Trend Topic listesine girdi. Yener'i hedef alan ve hakaret içeren ifadeler de kullanıldı. Çok sayıda kullanıcı da aynı etiket altında konsere karşı çıkanları eleştirdi ve Yener'e destek verdi.

Eurovision'un açılış partisinde görevli kadınlar, konuklar tarafından taciz edildi iddiası

Eurovision Şarkı Yarışması'na bu yıl ev sahipliği yapan İtalya'da gerçekleşen açılış partisinde görev alan çok sayıda gönüllü kadın, partide konuklar tarafından taciz edildiklerini anlattı.

Yarı finali gerçekleşen Eurovision'un açılış partisine şarkıcılar, gruplar, dansçılar ve VIP konukları davetliydi. Açılış partisinde hostes olarak gönüllü çalışan birkaç kadın partide cinsel tacize uğradıklarını açıkladı.

Ciara isimli bir kadın, İtalya'da Me Too benzeri bir hareket olan Non Una Di Meno' ya ulaşarak partide bir yabancı şarkıcının dansçıları tarafından taciz edildiğini söyledi. Kırmızı halı partisine katılan bir başka kadın ise "Heyetlere yardım etmek için gönüllüydüm ve elleri hepimizin üzerindeydi. Sürekli olarak bize sarılıyor, öpmeye çalışıyorlardı. Birinden kurtulduğumda diğeri deniyordu" dedi.

UNESCO Dünya Mirasları arasında yer alan Veneria Sarayı'nda gerçekleşen partiye 40'tan fazla ülkeden konuklar katıldı.

İtalyan gazete Corriere Della Sera, partideki gönüllü kadınlarla konuştuklarını ve taciz hikâyelerini dinlediklerini aktardı.

Eurovision Şarkı Yarışması Sözcüsü, MailOnline'a yaptığı açıklamada, iddiaların reddedildiğini söyledi.

Filmlerde rol almayı bıraktığını açıklayan oyuncu Adèle Haenel: Film endüstrisi gerici, ırkçı ve ataerkil!

Haenel, kadınların ve azınlıkların maruz kaldığı muamelelerden ötürü sinema endüstrisinden uzaklaştığını söyledi.

Haenel yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı:

"Politik nedenlerden dolayı artık filmlerde rol almıyorum. Çünkü film endüstrisi kesinlikle gerici, ırkçı ve ataerkil! Güçlülerin iyi niyetli olduğunu, dünyanın onların iyi ve bazen başarısız yönetimi altında doğru yönde ilerlediğini söylersek yanılırız. Toplumu yapısal olarak hareket ettiren tek şey toplumsal mücadeledir. Bana öyle geliyor ki benim durumumda ayrılmak, savaşmaktır. Bu sektörden temelli ayrılarak başka bir dünyada, başka bir sinemada yer almak istiyorum."

Oyuncunun yer alacağı bir sonraki filmi, yönetmen Bruno Dumont'un yeni bilim kurgu filmi "Emperor" olacaktı. Ancak oyuncu, konu ve oyuncu kadrosuyla ilgili anlaşmazlıklar nedeniyle projeden ayrıldı.

Projeye ilişkin de konuşan Haenel, "İlk başta çok eğlenceli görüldüğünü düşündüm: Uzayda bir tür Luke Skywalker. Sorun şu ki, bu komik cephenin ardında karanlık, cinsiyetçi ve ırkçı bir dünya savunuluyor. Senaryo, linç kültürü ve cinsel şiddet hakkında şakalarla doluydu. Bunu Dumont ile tartışmaya çalıştım çünkü bir diyalogun mümkün olduğunu düşünüyordum. Bunun kasıtlı olmadığına defalarca inanmak istedim. Ama kasıtlı. Bu ihmal kasıtlıdır" dedi.

Haenel, oyunculuğa tiyatrodan devam edeceğini ve bir gün, niyetlerine güvenecek kadar iyi tanıdığı iş birlikçilerle bağımsız filmler yapmaya açık olacağını ifade etti.

Cannes Film Festivali'ne damga vuran görüntü

1946'dan beri düzenlenen Cannes Film Festivali'ne bu yıl kırmızı halının ortasında soyunan ve "Bize tecavüz etmeyin," diye bağırarak kadın damga vurdu.

Film endüstrisinin en prestijli etkinliklerinden biri olan Cannes Film Festivali yapıldı. 1946'dan beri düzenlenen festivale dünyanın her yerinden ünlüler yaşıyor.

Tüm dünyanın gözü kulağı Cannes' tayken, festivalin dördüncü gününde çıplak vücudunu Ukrayna bayrağı rengiyle kaplayan bir gösterici kırmızı halıdaydı.

İsmi açıklanmayan protestocu, kırmızı halı geçidi sırasında, kıyafetlerini yırttı ve Ukrayna bayrağı renkleriyle kaplanmış 'Bize tecavüz etmeyi bırakın' yazısıyla savaşı protesto etti. Kırmızı halının ortasında soyunan kadın, 'Bize tecavüz etmeyin!' diye bağırırken güvenlik görevlilerinin müdahalesiyle hızla oradan uzaklaştırıldı.

O anlar, kısa sürede sosyal medyada gündem oldu.

Gelecek sayıda görüşmek dileğiyle hepinize umut dolu bir yaşam diliyorum.

30 Mayıs 2022

İYİ Kİ TANGO VAR!

YAZAN: Hilal GENÇAY

hilal.gencay@gmail.com

Bu yazıda size tango dansı ile ilişkiyi anlatacağım. Tangonun hayatımdaki etkisi üzerine uzun zamandır düşünüyorum. Tango dansı ile tanıştığım günden bugüne düşündüğümde; fark ediyorum ki o andan bugüne tango hep bana beni anlatmış ve beni dönüştürmüş. Tabii bu kendiliğinden olmadı, üzerimde emeği olan çok kıymetli tango hocalarım tango âlemi ile

tanışmamı sağladılar. Bu kıymetli hocalar sayesinde tangonun aslında sadece bir dans olmadığını kavrayabildim. Benim için sadece güzel zaman geçirmemi sağlayan bir dans türü değil tango, aynı zamanda kırklı yaşlarımda bile kendimi keşfetmeme hala olanak sağlayan bir araç. Hala keşfedilecek bir şeyler kalmış mıdır diyebilirsiniz belki. Ama inanın tango kendimizde en az baktığımız hatta bazen hiç görmediğimiz yanlarımızı bize gösterebilen bir ayna olabiliyor.

Peki tango bunu nasıl yapıyor? Tango yapanlar bilirler ama yapmayanlar için az bilinen bir şey olarak tango fizik bilimi ile de çok ilişkilidir. İçinde hareket olan her eylem tabii ki fizik bilimi ile ilgilidir ancak tango birbirine sarılan iki vücudun beraber salınması üzerine kuruludur. Bu iki vücudun kendi enerjileri vardır ancak bu iki farklı enerjinin tango sırasında uyumlanması ve ortaya çıkan ortak enerji ile hareket edilmesi esastır. Tabii burada çok teknik bir şeymiş gibi bahsettiğimiz enerjilerin uyumlanması ve ortak hareket etme hali belki de tangonun en zor yanıdır. Dans partnerinize; hem onun sizin vücudunuzdaki herhangi bir ağırlık değişimini anlayabileceği kadar sıkı hem de sizin kendi vücudunuzun bağımsız hareket etme kabiliyetini engellemeyecek kadar esnek bir şekilde sarılmanız gerekir. Doğru bir sarılma için öncelikle sizin kendi vücudunuzun farkında olmanız, doğru bir duruşa sahip olmanız ve varsa bazı duruş bozukluklarınızın farkında olmanız gerekir. ‘Doğru duruş’ derken aslında çok özel ve bilmediğimiz bir duruş formundan bahsetmiyorum, esasında hepimizin bir zamanlar çocukken sahip olduğumuz; hayat henüz ağır yüklerini omuzlarımıza bırakmamışken, boynumuzu eğmemiş, sırtımızı kamburlaştırmamışken sahip olduğumuz o ilk doğal halimizden bahsediyorum. Hakkını vererek yapabilmek için tango bizden işte o çocukken sahip olduğumuz doğal duruşumuza geri dönmemizi istiyor ve takdir edersiniz ki bu dünyanın en zor işlerinden bir tanesi. Çünkü yıllar geçtikçe vücudumuz üzerinde bazı izler bırakıyorlar. Hayatı nasıl yaşadığımız, kendimizi, kendi vücudumuzu nasıl algıladığımız, yaşamımızdaki bazı çıkmazlarımız, travmalarımız, kısacası geçmişte yaşadığımız her an vücudumuz üzerinde bir iz bırakıyor ve yıllar geçtikçe bu izler kemikleşiyor ve duruşumuzun, yürüyüşümüzün bozulmasına sebep oluyor. İşte tango da tam bu noktada devreye giriyor, bazı hareketlerin doğru bir şekilde çıkabilmesi için sarılan iki kişinin öncelikle duruşlarının doğru olması gerekiyor.

Tango yaparken benim sahip olduğum ufacık bir duruş ya da yürüyüş bozukluğu bile beraber dans ettiğim kişinin dansını etkiliyor ve tam da bu noktada tango kendimizde hiç görmediğimiz, fark etmediğimiz bir yanımıza ayna tutuyor. Örneğin tangoya başladığım ilk yıllarda tango hocalarımdan sevgili Aydın Kocamusaoğlu’nun benim dansım hakkında yaptığı

bir yorumun önce beni ve sonra dansımı değiştirdiğini söyleyebilirim. Aydın Hoca dansımı gözlemlerken benim tango adımlarını sürekli bir yaylanma ile attığımı fark etmiş “Niye böyle yaylanıyorsun istersen bunu bir düşün” demişti. O gün bu geri bildirim bana çok fazla bir şey ifade etmemişti ancak bunun üzerine düşündükçe bir gün beynimde bir şimşek çaktı ve niye böyle yaptığımı anlayıverdim. Ben dans ederken sürekli yaylanıyordum çünkü dans partnerimin her hareketine mümkün olabildiğince erken hazır olmak ve onun işini kolaylaştırmak istiyordum! Ve aslında bunu sadece dansımda değil tüm hayatımda yapıyordum. Başkalarının işini kolaylaştırmak... Bunun tabii ki mizacımla, çocukluğumla ve en çok da bu coğrafyada kadın olmakla ilgisi vardı. Tango, üzerine yıllardır düşündüğüm toplumsal cinsiyet rolleri konusunda bana hiç görmediğim başka bir yerde aynasını tutmuştu. İşte bu yüzden tango benim için sadece bir dans değil. Tango bana hala her gün beni anlatmaya devam ediyor, çünkü çocukluğumuza, o doğal ve saf halimize olan yolculuk çok uzun bir yolculuk.

İyi ki tango var!

29 Nisan.2022

DERGİ ÇIKARMAK

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bir projesi için birkaç arkadaşla birlikte Aliğa'daki bir etkinliğe davet edildik. Daveti kabul ettik ama biraz şaşkındık. Bizi şaşırtan şey projenin adı ve içeriği oldu. Projenin adı “Yaşayan Kitap!”

“İyi de bunda şaşıracak ne var?” dediğinizi duyar gibiyim.

İki yıl kadar önceydi. Henüz pandemiden habersizdik. Belediye bünyesinde tiyatro çalışmaya başlamıştık. İşte o günlerde bizi çalıştıran hocamız, şimdi de bu etkinlikte yer almamızı istemişti. Ancak söz etmediği bir şey vardı. Yaşayan Kitap projesinin kahramanlarının adlarıydı. Bu, özellikle bana büyük sürpriz olmuştu. Bizi götürecek olan araca bindiğimizde hocamızın açıklamaları oldukça ilginçti bana göre. Etkinliğe katıldığımızda her birimize ayrı bir masa verilecek, masalarda kitaplar yerine bizler yer alıp birer kitabı simgeleyecektik. Ayrıca, girişte bir de bizlerin almış olduğu adlardan Yaşayan kitap katalogları oluşturulacaktı. Hocamız, şimdiden adlarımızı koymuştu bile. Örneğin benim adım, “Dergi Çıkarmaktı”. Bunu işittiğimde bir kitap olacağımın verdiği şaşkınlık katmerlenmişti.

Hiç düşünmeden bu adın nereden çıktığını hocamıza sorunca, o da bana, “Paylaşmış olduğunuz derginizi ilk ben okudum!” dedi. O an dergimiz adına çok gururlanmış, hiç tahmin etmediğim yerlerde, aklımdan geçirmediğim kişiler tarafından okunması sevindirmiş, mutlu etmişti beni.

Bu proje için gidenler arasında, ben de dâhil olmak üzere üç görme engelli vardı. Diğerlerininse hiç engeli yoktu. Bu arkadaşlar, belediyenin farklı birimlerinde çeşitli projelerle uğraşan pırıl pırıl gençlerden oluşuyordu.

Benim dışındaki iki görme engelli arkadaşımın kitap adı da hocamız tarafından önceden hazırlanmıştı. Arkadaşımızın biri belediyede çalışıyordu ve zorluklarla baş etme konusuyla uğraştığından bununla ilgili bir ad almıştı. Diğer arkadaşımızsa bir internet radyosunda program yaptığı için hocamız ona da bu uğraştan dolayı benzer bir ad koymuştu.

Aliağa’ya vardığımızda her şey hocamızın anlattığı gibi gerçekleşti. Kataloglar hazırlandı, bizler masalarımıza yerleştik ve katılımcıları beklemeye başladık. Önceleri hiç kimse gelmedi. Bu durumdan bir anlık kaygılandıysam da daha sonra beni rahatlatacak şeyler oldu. Örneğin yan masalardan sesler gelmeye başlamıştı. Birileri bir şeyler soruyor, arkadaşlarımız da onlara yanıt veriyordu. Aralarında çocuklar da vardı. Öyle ki içlerinden bir tanesi o pırıl pırıl sesiyle bulunduğumuz açık alanı çınlatmaktaydı.

Bir süre sonra benim de masama biri gelip oturdu ve katılımcı olduğunu söyledi. Ancak bu etkinlik hakkında fazla bir şey bilmediğini, “Katılır mısınız?” dedikleri için buraya geldiğini bildirdi.

İş başa düşmüştü. Adımın, “Dergi Çıkarmak” olduğunu katalogdan okumuştum ama dergi hakkında hiçbir şey bilmiyordum tahmin edeceğimiz üzere. Ona dilimin döndüğünce dergiyi anlatmaya çalıştığım anda internete girip araştırmak istedi. Bir iki şey de buldu sanırım. Bu beyi uğurladıktan sonra yanıma iki kadın arkadaş daha geldi ayrı zamanlarda. Dergimizin içeriğini onlara da anlattım. Kadınlar daha ilgili görünüyorlardı.

Üç kişiyle de olsa bu deneyimim pek de fena geçmemişti. Ne de olsa daha işin başındaydık. Zamanla suya düşen bir taşın oluşturduğu halkalar gibi biz de yurdumuzun her yanına yayılarak genişleyip çoğalmayı, her kesime ulaşmanın sevinci, mutluluğunu yaşamayı, yaşatmayı umarak sözlerimi bitiriyorum.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ GERÇEKTEN YAŞATIRMIS

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

İstanbul Sözleşmesi ile ilgili pek çok eğitime katıldım, söyleşiler dinledim ve yazılar okudum. Epey bir bilgiye sahip olduğumu düşünüyordum. Sözleşmeyle ilgili dava 28 Nisan 2022 Perşembe günü Danıştay Mahkemesinde görüldü. Bu duruşmaya katıldım ve bilgilerimin ne kadar yetersiz olduğunu anladım. Sözleşmenin feshedildiğini duymayan kalmamıştır. Sözleşmeyi bilmeyen, ya da karşı çıkan insanların önemli bir çoğunluğu o duruşmaya katılsaydı, sadece sözleşmenin feshedildiğini bilmekle kalmayacak, farklı deneyimleri duyacak ve belki de düşünceleri değişecekti.

Daha önce toplulukla birlikte cinsel taciz, kadın cinayetleri davalarının bazılarının duruşmalarına katılmıştım. Hem dayanmak zordu, hem de yer bulup salona girmek. Sonra bu duruşmalara katılmayı tercih etmedim. Kadının İnsan Hakları ve Yeni Çözümler Derneği'nden arkadaşlar İstanbul'dan İstanbul Sözleşmesi duruşmasına geleceklerdi. Ben de heyecanlandım ve duruşmaya gitmeye karar verdim.

Danıştay'ın bahçesine girdiğimde, güvenlik görevlilerinin son derece nazik davranışları arasında, salona kolaylıkla girebildim. Avukatlardan ve kadın örgütü temsilcilerinden önce ben salondaydım. Görmemenin avantajıydı bu. Kadınlar yavaş yavaş salonu doldurmaya başladılar. Ben konuşmacıların benzer konulara değineceklerini zannetmiştim. Tam tersine, daha önce karar vermişlerdi. Hepsi dersini iyi çalışmıştı. Üstelik bir araya gelerek farklı konulara değinmeye çalıştıkları, yaptıkları savunmalardan kolayca anlaşılabilirdi. Yanımda oturanlarla önceden birbirimizi tanıyor gibiydik. Çünkü dil ve fikir birliğimiz vardı. Arkadaşlarımla duruşma sonunda buluşabildim.

Beynime yer eden ve yüreğime dokunan sözleri ve olayları paylaşacağım sizlerle. Bu nedenle avukat arkadaşların adlarını tek tek sayamayacağım. Zaten basından çoğumuz okuduk bunları. Savunmaları dinlerken, kendimi bir konferansta, yeni bilgiler öğrenmeye çalışan hakim ve savcılarla birlikteymişim gibi hissettim. Çünkü mahkemede daha çok yasa maddelerine atıf yapılır, kanıtlar sunulur. Bu ortam çok daha farklıydı. Avukat arkadaşların çoğu hakimlerin yüreklerine dokunan örnekler verdiler. Aslında bu, ülkemizin adalet ve hukuk anlayışı göz önünde bulundurulduğunda çok doğal. Yasalara dayalı karar vermekten çok, korkunun ve baskının hakim oluşu... “Ya mesleğimden edilsem, görevimden alınırsam, cezalandırılırsam?” korkusu. Gelen emre kayıtsız şartsız uyma meselesi...

“Kadınların çığlıklarını getirdik buraya” dedi bir avukat. Öyle bir sesle söyledi ki bunu, o an çığlık çığlığa yardım isteyen kadınların gür sesini duydum sanki. Ses duygu yüklüydü ve hepimizi duygusal bir havaya soktu.

“Ben doğuda görev yapıyorum. Benim memleketimde arkadaşlarım 15 yaşında evlendiler. Ben avukat olup memleketimde hizmet vermeye geldiğimde, onların 15 yaşında çocukları vardı. Onlara destek olduğum da oldu, hiçbir şey yapamadığım da. Sözleşme yürürlükte olsaydı, bu kadınların küçük yaşta evlendirilmemeleri için eğitimler zorunlu olacaktı”.

“Biz kadınların yaşadıklarını kağıda döküyoruz. Siz bu olayları kağıtlardan okuyorsunuz. Oysa biz bu olayların içindeyiz ve onlarla birlikte yaşıyoruz bu acıları. Kağıttan okuyarak karar vermek, bu yaşananları görmezden gelmenize ya da yeterince önemsememenize neden oluyor” diyen avukatın sözleri beni toplum merkezlerinde çalıştığım yıllara götürdü. Kadınların yaşadıklarını doğrudan dinlerken, anında harekete geçerdik.

İkinci avukat konuşurken, salonda bir hareketlenme oldu. Konuşmacı savunmasını kesip başkalarıyla konuşmaya başladı. Dışarıda yaklaşık 50 kadın kalmıştı ve onları salona almak istemiyorlardı. Duruşma öncesi herkese kibar davranan güvenlik görevlilerinin yerini kaba davranan, şiddet uygulayan polisler almıştı. Biz alkışlarla protesto ettik. Sonunda sağduyu hakim oldu. Danıştay başkanına, yetkilerinin olduğunu anımsattık. Emir verirse, dışarıdakiler içeri girebileceklerdi. “Ayakta izleyebilirler, gerekirse yan yana sığırsınız” dedik. Başkanın tavırları olumluydu. Yine de çekingen tavırlarının olduğu salona yansıdı. “Çok kalabalıklarsa, salon çökebilir. Önce 50 kadını yavaş yavaş alalım. Yer kalırsa, diğerlerini alırız.” diyordu. Oysa salon 50 kişinin gelmesiyle nasıl çökebilirdi? Kadınların kararlılığı ve gücü korkutuyor demek ki. Sonunda başkan emir verdi ve kadınlar salona alkışlarımız eşliğinde girebildiler. Birlikte direnmenin tadı bambaşkaydı. Bir avukat konuşmasına, dışarıda şiddet gören kadınları anarak başladı. Başkan müdahale etti. “Kadınlar duruşmayı izlemek için şiddete maruz kaldılar. Bunu İstanbul Sözleşmesi duruşmasında anmayacağım da nerede anacağım?” yanıtını aldı.

“Mülteci kadınlar ülkelerinden göç ederken, onlara gebelik, doğum hizmetlerini zorunlu kılıyordu bu sözleşme. Mülteci kadınlar sorun yaşıyorlar şimdi” dedi. Ben bu ayrıntıyı hiç bilmiyordum.

LGBTİ+ların haklarından söz ederken, başkan araya girdi ve alkışlara saygı duyduğunu, fakat çok alkışladığımız için sürenin uzadığını, bazı avukatların uçaklarının erken olduğunu söyledi. “Her nedense, konu LGBTİ+lara gelince alkışlardan rahatsız oldunuz. Ayrıca uçağı

önce olanların konuşmalarını başa alabilirsiniz” dedi bir avukat arkadaş. Anlayacağınız, kadınlar en küçük bir ayrıntıyı bile kaçırmıyorlardı.

Karşı savunmaları yapanlardan biri kadındı. Her ne kadar kadınların erkek egemen anlayışın etkisinde olduğunu bilsek de kabul edemiyoruz. Yanımdaki arkadaş bütün kadınların bizim gibi düşündüğü yanılgısına kapılarak, “mazeret verseydin de gelmeseydin” dedi. Nasıl mazeret verebilirdi? Bütün kadınlar aynı düşünmüyordu ki bu konuda Ayrıca hemen üstlerinden bir baskı gelirdi.

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kadınları koruyormuş. Ne gerek varmış İstanbul Sözleşmesi’ne. Ülkemizde Sözleşmeye karşı olanlar da böyle düşünüyor ne yazık ki. Bir kere bu yasanın gerekleri yerine getirilseydi, kadınlara koruma verilmesi uzamaz, kadın cinayetleri bu kadar artmazdı. Ayrıca İstanbul Sözleşmesi, ev içi şiddetin engellenmesi konusunda, eğitim ve önleyici hizmetlerin uygulanmasını vurguluyor. 6284’de böyle bir yükümlülük yok. Madem yasalarımız yeterliydi, neden imzaladık bu sözleşmeyi? Hem de İstanbul’da karar alındığı için güzelim İstanbul’un adını aldı. “Nur topu gibi bir sorun yumağı olacak önünüzde, eğer bu sözleşmeyi feshederseniz. Başka ülkeler sözleşmeyi aynı adla kullanacak. Bu durumda adının değiştirilmesini mi talep edeceksiniz? 6284’e İstanbul Sözleşmesi’nin hükümlerinin bağlayıcı olduğu maddesini koydunuz. Bunu nasıl çözeceksiniz?” şeklinde değerlendirmeler yaparak bu konulara değindiler.

Karşı savunmalar çok gülünçtü. Neymiş efendim, herkes aynı savunmayı yapıyormuş? Dilekçeler birbirinin aynıymış. Oysa her konuşmacı farklı farklı konulara değindi. İddiaların yasal dayanakları aynı olduğu halde, başka uydurma yasa maddelerine mi atıf yapmalılardı? Ben bunları aklımdan geçirirken, “sizin böyle bir savunma yapmak haddinizi aşar. Ayrıca meslektaşlarınız hakkında bu şekilde konuşamazsınız” yanıtı gelmişti bile. Sözleşmeye müdahil olmada, sendikaların yükümlülüklerini anlatan avukatı da sendika meselesine çok vurgu yaptığı şeklinde eleştirdiler

“Lütfen ülkemizde kadınların yaşadıklarına bakarak ve yasa maddelerine dayanarak karar verin, güçlerden korktuğunuz için olumsuz kararlar vermeyin” sözlerini duymak beni şaşırttı. Bu sözler gerçektir ama nasıl cesaret edip söylemişlerdi?

Karşı savunma yapanlar Anayasa Profesöründen sıfır aldılar. “Benim öğrencilerim böyle savunma yapsaydı, onlara sıfır verirdim” dedi. Onların yerinde olsaydım, yerin dibine girerdim.

Hepimiz çıkacak sonucu sabırsızlıkla bekliyorduk. O kadar hayal kırıklığı yaşamışız ve umutlarımız o kadar kırılmış ki olumlu karar çıkabileceğini kestiremiyoruz. Sonunda savcı çıkıp da İstanbul Sözleşmesinin usullere uygun olmadan feshedilmesi kararını yanlış bulduğunu söylemesin mi? Sanki kesin sonuçmuş gibi bütün salon havalara uçtu. Hatta arkadaşım ile duruşma sonrası bir etkinliğe katıldık. Bu müjdeyi onlara verince, aynı heyecanı, aynı alkış tufanını orada da yaşadık.

Bunları duruşma sonrasında yazsaydım, sayfalar dolusu olurdu. Söylenenleri de birebir buraya aktarırdım. Umarım söylenenleri doğru ifade edebilmişimdir. Bir sonraki duruşmada da olmayı planlıyorum. Deneyimlerimi yazarım yine. Kadınların kararlılığı, gücü, gösterdikleri dayanışma bana çok iyi geldi. Medyadan izlemekle duruşmaya katılmak arasında dağlar kadar fark var. Alanlarda slogan atıyoruz, maskelerimize yazıyoruz ‘İstanbul Sözleşmesi Yaşatır’ diye. İstanbul Sözleşmesi gerçekten yaşatırmış. Sözleşmenin uygulandığı günlerin gelmesi ve kadınların yaşamlarına gerçek anlamda dokunulması umuduyla.

31 Mayıs 2022

ÖTEKİ OLMAK

YAZAN: Aynur YURTSEVEN

Teyzem kanser tedavisi için yıllar önce Almanya’ya gitmişti. Beni sık sık telefonla arardı. Bir görüşmemizde, oradaki engellilerin kimseden yardım almadan, azarlanmadan işlerine, okullarına, sosyal faaliyetlerine hiç sıkıntı yaşamadan, insanca gidip geldiklerini gördükçe, bizim ülkemizdeki engellilerin de sorunlarının ivedilikle çözülmesi için her gün dua ettiğini söylemişti.

Arkadaşım Fethiye üç yaşında çocuk felci geçirmiş, Yardımsız yürüyebilmek için felçli olan sol bacağına cihaz kullanıyor. Arkadaşım okumuş, çalışmış, emekli olmuş, bütün kişisel ve toplumsal sorunlarla tek başına uğraşmış, uğraşmaya da devam ediyor.

Otobüslerin engellilere göre düzenlenmesi çok sevindirici. Bazı zamanlar bu koşulların kısıtlanması çok üzücü. Arkadaşım ile birlikte yaşadığım olayı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Alışverişe giderken otobüse binmemiz gerekti. Sürücünden, orta kapıdaki engelli asansörünü indirmesini rica ettik. Yanıt, “Hayır” oldu. Bin bir zorlukla ön kapıdan bindik. Ben, bu davranışının yanlış olduğunu söyleyince, aramızda bir tartışma başladı. Biz hakkımızı

savundukça, şoför “Bu araba sizin özeliniz değil. Allah sizi bilerek böyle yarattı,” diyerek tartışmaya son noktayı koydu.

Böyle durumlarda bizlere iyi davrananlara teşekkür edip, kötü davrananları da şikâyet mi etmeliyiz? Bu kurumların idarecilerinin yaşanan somut olayları tekrar, tekrar gözden geçirmelerini, bizlerin ulaşım kolaylığının hiç kimsenin vicdanına bırakılmamasını, bunun bizlerin insan hakkı olduğunu bilmelerini isteriz. Her gün birimizin canının acımasına, kırılmasına, ötekileştirilmesine karşı gelin bakalım dışarıda görünür olalım.

Belki, bir gün teyzemin duası tutar mı dersiniz?

ARIKOVANI

SÖYLEŞİYİ YAPANLAR: Aynur YURTSEVEN, Emine KAMÇI

KONUK: Fatma Işık KAYA

Sevgili takipçilerimiz; Dergimizin bu ayki Arıkovanı köşesinde bir konuğumuz var. Fatma Işık Kaya.

Emine: Evet Işık hoş geldin diyoruz öncelikle.

Işık: Hoş bulduk; merhaba.

Emine: Acaba bize kendini anlatabilir misin? Tanıtabilir misin birazcık?

Işık: Tabi. 62 yılında İzmir'in Tire ilçesinde dünyaya geldim. Akriba evliliği nedeniyle tavukkarası yani Retinitis Pigmentoza beniden bir göz rahatsızlığım var; zamanla ilerledi, şimdi tamamen körüm. Körler okulunda hiç okumadım. Lise birinci sınıftan terk maalesef. O da sanat uğruna tabii. Orada hata yaptığımı şimdi daha iyi anlıyorum. Babam jandarma astsubayıydı; şimdi emekli. Dolayısıyla çok yerler gezdik. Benim sıra kavramım olmadı hiç. Herkesin okul arkadaşları vardır, mahalle arkadaşları vardır; hala görüşürler. Sık sık yer değiştirdiğimiz için bende böyle bir kavram olmadı. İlkokulu üçüncü sınıfına kadar normal okullarda okudum. Ben körler okulunda okumadım. İlkokul üçe kadar Ankara'da, ondan sonra İzmir'de lise birinci sınıfa kadar okudum. İlkokul dördüncü sınıfta babamın aldığı mandolinle müziğe başladım. Beni babam teşvik etti. “Bir müzik aleti çalarsan toplumda yerin olur,” dedi. Ben öylelikle başladım. Ondan sonra biraz ilerletince melodika istedim. Lise birinci sınıfta müzik aleti olarak blok flüt zorunluydu. Zaten bende müzik merakı çok fazla. Flütten piyanoya kadar her türlü müzik aletini seviyorum. Okuldan ayrıldıktan sonra bir yıl kadar rahmetli Ali Ulvi Baradan' dan ut dersleri aldım. Türk Sanat Musikisine ilgi duyanlar, onu “Yemeni bağlamış

telli başına,” adlı şarkıyla iyi tanılır. Aynı zamanda Hüseyin Baradan’ın abisi, Uğur Dünder’in eşi Yasemin Baradan’ın dedesi; seramik sanatçısı ümran Baradan’ın babası. Altı ay kadar ders aldım ve bir yıl sonra hocamı kaybettim. Mandolinden de ders aldığım için kendi kendime bir şeyler yapmaya çalıştım. Musiki derneklerine devam ettim. Babam çok taşıdı beni. Tek idealim, Türk sanat Müziğinde ilerlemektir radyo sanatçısı olmaktır ama maalesef körleri hiç sevmediklerini fark ettim ben. Hiçbir hocamdan destek görmedim. Torpil yapıldığını fark ettim.

Aynur: Kimler sevmiyordu körleri, onu biraz açabilir misin?

Işık: Türk sanat musikisi sanatçıları, radyo sanatçıları. Şimdiki aklım olsaydı Halk musikisini seçerdim.

Aynur: Bir farkındalık bakımından anlamadım neden sevmiyorlar’ı biraz açar mısın?

Işık: Bilmiyorum ki; bizi yakıştıramıyorlar oralara herhalde. Bir besteci, şimdi rahmetli oldu: bir arkadaşımıza, “Sen neden geldin? Biz görmeyenleri sınava almıyoruz,” demiş. Çok tanınmış bir besteci. Hatta hasbelkader TRT’ye giren görme engelliler de sonradan girmek isteyenleri almamak için ellerinden geleni yapıyorlarmış.

Emine: Görenlerin görmeyenleri istememesini anlayabiliyorum. Aslında bunu da anlamıyorum; olmaması gereken bir şey ama görmeyenlerin görmeyenleri istememesi çok ilginç.

Işık: Nasıl ki bir kadın başka bir kadını çekemiyorsa bu da böyle bir şey işte.

Emine: Aslında bencillik bu.

Işık: Bencillik tabii, ben bunu hiç yadırgamıyorum. Sonuç olarak almadılar. “Solo okurken yardım gerekecek; notayı nasıl okuyacak?” gibi düşünüyorlardı kendi kendilerine. Herhalde yük olacaklar kaygısından böyle davranıyorlardı. Bu arada halk müziği sanatçılarının bu yönden daha iyi olduğunu fark ettim. Ben daha önceleri, açık söylemek gerekirse, bağlama çalanları görünce aklıma ayak kokulu, ter kokulu, sarımsak kokulu tipler gelirdi hep. Böyle bir saçmalığım vardı o günlerde. Ama sonraları onların daha insan olduklarını anladım. Şimdiki aklım olsaydı doğrudan bağlamaya başlar, halk müziğine yönelirdim. Başkası olsa müzikten kopardı, ben kopmadım; fazla işe yaramadıysa da beste çalışmalarına başladım. Bilgisayarda kalsalar da beste çalışmalarım var.

Aynur: Neden öyle dedin?

Işık: Bir işe yaramıyor; bestelerimi tanıtamıyorum. Bilgisayarımda öylece duruyorlar işte. Facebook ortamında Rana Şimşek adında ressam bir arkadaşım var; onlara video yapıyor. Kendi resimlerimi, başka fotoğraflar alıp sayfamda paylaşıyorum.

Emine: demek ki tamamen işe yaramıyor, diyemeyiz.

Işık: Fakat çok az kişi dinliyor. Bazen paylaşılanlar bile dinlenmiyor. Artık çok da umurumda değil. Geçmişte çok çok acısını çektim, üzüldüm. TRT'ye gireceğim diye başka bir işe giremedim.

Aynur: Şöyle bir şey yapsak; biz el ele versek tekrar senin tanınmanı sağlasak.

Işık: O nasıl olacak? Pek umudum yok ya, keşke olsa...

Aynur: Umudun kadınlarıyız ya.

Işık: bir ara görmeyenler için Kızılay bünyesinde ritim kursu açılmıştı; Grup Lâçin'in bateristinden dersler almıştık. Gaziemir'e taşınınca da Grup Meczaz' ın ritim sanatçısı Neşat Kutas' la bir yıl kadar çalıştım. Onunla çalışmaktan çok mutluydum ama Yüksek Lisans için Fransa'ya gitmesiyle bu çalışma da son buldu. Ayrıca orada evlenip çoluk çocuğa da karışmıştı. Onun yeri benim için bambaşkaydı. Daha sonra yine bağlama kursuna devam ettim. Bir de resim maceram oldu. Dünyaca ünlü, doğuştan kör olan ressam Eşref Armağan'dan sonra ikinci görmeyen resim yapan benim. Kendisini çok severim; onu ustam, hocam olarak görürüm.

Aynur: Resim yaparken hangi konuları işliyorsun; nelerden etkileniyorsun?

Işık: Ben hayvan resimleri yapmayı seviyorum. Manzara resimleri yapmayı seviyorum. Gözümün gördüğü zamanlarda iyi bildiğim için onları yapmayı çok seviyorum. Ağaçlar çiziyorum. Yalnızca yeşil var sanırdım; oysa doğada çok renk varmış. Renkleri karıştırarak resim yapıyorum. En çok renklerimi beğeniyorlar. Resimlerimi bir Fransız ressamınkine benzetiyorlardı. Eşref hocamı tanımam da 1989'da oldu. Babam o yıllarda Hürriyet Gazetesi alırdı. "Bak, Eşref Armağan adında görmeyen biri resim yapıyor!" dedi.

Emine: Işık, bir şey sormak istiyorum. Ben biliyorum ama bilmeyenler için resim yapma şeklini anlatır mısın? Başkaları kalemlerle yazıp çiziyorlar ama senin yöntemin biraz farklı.

Işık: Ben, resim kâğıtlarını bitmiş tükenmezlerle önce bastırarak iz bırakacak şekilde çiziyorum sonra çeşitli boyalarla içini boyuyorum. İlk pastel boyalarla başladım. Kuru boya, Sulu boya, guaj boyalarla sürdürdüm. Hemen hemen her boyayı denedim. İnsan resimleri yaparken kendi yüzüme dokunuyorum. Genelde olduğunu söylüyorlar.

2018 yılında resim sergim için İstanbul'a gittiğimde Kazım Karabekir'in kızı olan Timsal Hanım Efendi' nin yanında bir hafta kaldım. O bir hafta gerçekten çok güzel geçti. Profesyonel ressamlar geldi. Güzel dönüşler aldım. Facebook 'da paylaşımlar yapıyorum. Sertifikaların var.

Aynur: Bitmiş tükenmezlerle çiziyorum, dedin; kendi kendine mi buldun, bunu biraz açar mısın?

Işık: Evet, kendim buldum. Yeni resim yapmaya başladığımda biraz görüyordum; fakat görüş alanım çok dardı. Bir kartpostal gibi küçük resimlerdi. Masa lambası kullanıyordum. Bir gün markette anneme, tükenmez almasını söyledim. Kullanmaya başladığımda kâğıda izler çıkarttığını fark ettim ve masa lambasını bıraktım, görmeye çalışmayı bıraktım; tamamen el yordamıyla bitmiş tükenmez kalemleri de kullanarak devam ettim. Bu yöntemi keşfettikten sonra çok rahat ettim. Bu zamana dek manzara resimleri yaparken daha sonra başka değişik şeyler de çizmeye, boyamaya başladım. Bir de cam görünümlü masa muşambalarının üzerinde denedim çalışmalarımı. Gayet iyi oldu iz çıkması bakımından. Bunun üzerinde kabartma yazılan kâğıtlarla çizim yapmak da kolay oluyor. Diğer resim yapan görme engelliler de aynı şeyi deneyebilirler.

Aynur: Bu çalışmaların ekonomik anlamda sana bir katkı sundu mu?

Işık: Hayır, sadece bir iki tane sergimde satıldı; bir de internetten aldılar.

Aynur: Bunu sürdürülür bir hale neden getirmedi? Ekonomik olarak devamını sağlamak için ne yapmak gerek?

Işık: Bilmiyorum; facebook 'ta paylaşımlar yapıyorum, ilgilenen olursa alıyorlar.

Emine: Işık 'çıgım, bize yazılarından da söz eder misin?

Işık: Kendi çapımda yazılarım var. Edebiyatçı değilim; en zor da yazmakmış bunu anladım.

Aynur: Yazılarını yazarken hangi duygularını biriktirdin, seni neler körükledi?

Işık: Daha ziyade başımdan geçenleri yazıyorum. Bir tane hikâye denemem oldu; konusu pek beğenilmedi. Çok basit bulundu. Bu beni çok etkiledi. Hala etki altında kalabiliyorum. Bu eleştiri çok saygı duyduğum birinden geldi. Artık öykü yazmaya cesaret edemem sanırım. Manzumelerim var. Şiir diyemem asla. Bir kitabım çıktı; “Dünyayı Fatmalar Kurtaracak” diye. Fatma adını bir türlü benimseyememiştim ama o kadar Fatma vardı ki. Bununla ilgili bir yazı yazmıştım; kitap çıkarmaya karar verince editör de kitabın adı “Dünyayı Fatma’lar Kurtaracak!” olsun, dedi. Kitabımın kapak resmi için halay çeken kalemler yapmıştım. Kırmızı, mavi ve yeşil boya kalemi, iki baştakilerde birer mendil olmak üzere halay çekiyorlardı. Bir tane turuncu kalem amuda kalkmış, bir tane mor kalem de ağacın altında, yeşillikler içinde def çalıyor.

Emine: Bu anlattıklarından hayal gücünün de çok geniş olduğunu anlıyoruz.

Işık: Aslında dört kaleme halay çektirecektim ama kalemin biri sığmayınca ben de onu altta kalan boşlukta amuda kaldırtım.

Aynur: Peki yarışmalara katıldın mı?

Işık: Evet, sanal yarışmalara katıldım. Facebook ortamında. İki altın, bir bronz sertifikam ve jüri özel ödülleri var. Bir de şiir yarışmasına katıldım. İyi sonuç beklemiyorum. Çünkü jüride Ataol Behramoğlu var. El işleri de yapıyorum. Duş lifleri, takılar, onlardan epeyce sattıklarım oldu. Patikler, bebek yelekleri, ceketleri yapıyorum. Benim hayatım böyle işte.

Aynur: Bir kadın bir engelli bir insan olarak bugüne kadar neler yaşadın, bize anlatabilir misin?

Işık: Bu ülkede sizler bir engelli, kadın olarak ne yaşadıysanız ben de onları yaşadım. Pek çok kişiye göre sanat konusunda babamın desteğini gördüğüm için şanslıyım; fakat bunların dışında, tutuculuk da oluyor aile içinde. “Ona dikkat et, buna dikkat et, onu yapma, bunu giyme!” gibi.

Aynur: Topluma karıştığında dışarıda karşılaştıklarından söz edebilir misin?

Işık: Şöyle söyleyeyim, ben diğer arkadaşların uğradığı talihsizliklere uğramadım. Bana, “Sen az çıktığın için böyle”, diyorlar. Onlara dedikleri gibi bana bir kere “Sen neden tek başına sokağa çıktın?” demediler. Yalnızca bir kez ona benzer bir şeyi küçük bir çocuk sormuştu. Onun dışında abla, teyze, hanımefendi gibi hitaplar gördüm. Şoförler de saygılıydı bana karşı diğer insanlardan da. Kibar bir şekilde yer gösteriyorlardı. Eskiden yardım etmek için elimizdeki naylon torbadan ya da bastonumuzun ucundan tutarak götürmeye çalışıyorlardı veya izinsiz kolumuza giriyorlardı. Şimdilerde bu pek kalmadı İzmir’de diyebilirim. Artık izin isteyerek “size yardım edebilir miyim ya da yardıma ihtiyacınız var mı?” gibi sorular soruyorlar.

Aynur: Yani şimdilerde rahatsın öyle mi?

Işık: Evet rahatım ama artık kendime güvendiğim için. Eskiden böyle olmadığımдан daha çok acıyorlardı. Zaten ben de o zamanlar kendime acıdığım oluyordu. Böyle olunca da insanların acımasını yadırgamamak gerek. Eskiden beri makyaj yapmayı severim. Ancak önceleri ailem makyaj yapmama hep karşı çıkıyorlardı. Şimdi de sevmiyorlar ama en azından karışmıyorlar artık. Dedğim gibi şimdi her bakımdan daha rahatım daha özgüvenliyim. Arkadaşlarım tarafından ‘süslü’ diye de bilirim.

Aynur: Geleceğe yönelik başka hayallerin var mı?

Işık: Hayal kurmuyorum; her şeyi akışına bıraktım. Geçmişte çok hayal kurdum, çok acı çektim. Bu yüzden hayal kurmaktan vazgeçtim. Kitabım çıktı ve ben imza günü bile yapamadım. Nasıl yapılır onu da bilmiyorum.

Aynur: Hiç destek almayı düşündünüz mü?

Işık: Kimden nasıl destek alacağımı da bilmiyorum. Kitabımı bastırırken kuralları şu oldu: Basımdan para almıyorlar, ben kitabımı alırken para ödüyorum.

İstanbul'da bir vakıf kuruldu. Sanata engel yok! Vakfı. Resim yapan seramikle uğraşan bir genç kızımız var. Aynı zamanda psikolog. Bu arkadaşı derneklerle tanıştırmak istedim. Oranın vakıf olduğunu ve vakfı kuranın da benim arkadaşım olduğunu o zaman öğrendim. Engelli deniyorsa bütün hepsini kapsaması gerekiyor bana göre. Hiçbir yerden destek görmedim. Müzikte ne gördüm ki resimde de göreyim. Daha önce de söylediğim gibi Yapabildiği her konuda babam destek oluyor bana. Umarım bundan sonra arkadan gelecek gençlerimiz benim yakalayamadığım fırsatları onlar yakalar ve benim çektiğim sıkıntıları çekmezler.

Emine: Kitabında neleri işliyorsun?

Işık: Benim yazılarıma deneme dediler. Başımdan geçen olayları yazıyorum. Örneğin, Kör Hikayeleri var. Bazı arkadaşlarım bilir bunu.

Emine: Ben de yazılarını biliyorum. Özgün bir anlatımın var. Sevimli, alaycı, dahası bir mizah var.

Işık: Ne yazarsam yazayım, edebi kaygısı taşımadan içimden geldiği gibi yazarım. Gerek resim yaparken gerek müzik yaparken de herhangi bir kaygı taşımam ve içimden geldiği gibi davranırım Tersini yapsaydım ne resim ne de beste yapabilirdim. Bir türkü vardır: “Oğlan nişlesin, bildiğini işlesin. Kız ne işlesin, gergef işlesin!” ben de bildiğimi işliyorum.

Aynur: Daha önce sözünü etmiş olduğun bitmiş tükenmez kalemle resim çizme yöntemin beni çok etkiledi ve ilgimi çekti. Peki, bu yöntemi kullanarak görmeyen çocuklara acaba kurs verebilir misin?

Işık: Aslında çok isterim. Hatta 2018 yılında körler okulunda resimle ilgili bir etkinliğim olmuştu. Çok az sayıda da olsa birkaç öğrenci bu yanımla ilgilenmişti ama “kör hiç resim yapabilir mi?” diyerek kısa zamanda sıkılıp çil yavrusu gibi dağılmışlardı.

Aynur: Bir yerel yönetim bünyesinde acaba bir kurs açılır mı diye düşünmüştüm yalnızca.

Işık: Olabilir aslında; rehabilitasyonda Yusufcan adında bir oğlumuz var ama ona da derdimi anlatamadım bir türlü. Oradaki hocalara kabartma yazıyla çizgi çizdirip ortalarını boyuyor. Oğlum, bu boyama kitabı oluyor, resim yapmak değil.” Dedim. Ben şimdi bunu yapayım, sonra resim yapmaya alışırım.” Dedi. Ben ve birkaç arkadaşım bunu yapıyorsa resme ilgi duyan herkes yapabilir. “Bütün körler hafız olur, bütün körler müzisyen olur!” Yok, böyle

bir şey. Yetenekleri varsa ilgi duydukları her şeyi yapabilirler. Bir başka yöntemi de Eşref hocam uyguluyor. Yorgan ipliklerini tuale yapıştırıp içini boyuyor. Eşref Armağan hocamı örnek aldığım için kendimle gurur duyuyorum.

Emine: Son olarak arkadan gelecek kişilere ne söylemek, istersin?

Işık: Kim olursa olsun, engelli de olsa kendine güvenip yaşamaya devam edecek. Hani Bulutsuzluk özlemi grubunun bir şarkısı var ya: “Ne olursa olsun, yaşamaya mecbursun;” diye. Bunaldığım zamanlarda hep o şarkıyı düşündüm. Görme engelimizi kabulleneceğiz, kendimize güvenip sorunlarımızı aşmaya çalışacağız. Kendimize güvenmek derken bir gün vatandaşın biri çocuk okşar gibi gelip yüzümü okşayınca, “Neden yüzümü okşuyorsunuz? Farkında değilsiniz ama bakın makyajımı bozuyorsunuz.” Dedim. Bunun üzerine, benden özür dilemek zorunda kaldı. Zaten bu tür şeyleri beynini iyi kullanamayan, iyi düşünemeyen insanlar yapıyor. Ben, eskiye göre toplumumuzun daha iyi olduğunu düşünüyorum. Bir de kim olursak olalım, engelli ya da engelsiz, kılığımıza kıyafetimize dikkat edersek bakımlı olursak daha çok kabul görürüz.

Emine: Evet Işık, Çok iyi, değerli bilgiler paylaştık, bu söyleşiden büyük keyif aldık.

Işık: Ben de sizlerle olmaktan mutluluk duydum. Bu sayede Aynur hanımı tanıdım.

Aynur: Ben de çok teşekkür ediyorum. Anlattıklarından çok etkilendim. Bize çok şey kattın.

Işık: Beni konuk ettiğiniz için çok teşekkürler.

Emine: Sen de dergimize konuk olduğun için biz de sana tekrar teşekkür ediyoruz.

DESTANSI BİR ÖYKÜ

YAZAN: Hasibe BOZTEPE

hatice.gezgintepe@hotmail.com

Duyuyorum Fatih’in ayak seslerini; görüyorum Kanuni’nin seferden dönüş’ ünü; yaşıyorum milletimin destansı öyküsünü.

Yıl 1919-1920. Anadolu kör, Anadolu dilsiz. Anadolu yoksul, Anadolu çaresiz. Anadolu’nun alnında bulutlar parçalanıyor; Anadolu’nun bağrına karlar yağıyor. Yürekler felç, düşünceler uyuşmuş. Anadolu, Ah Yunus’un beşiği, Mevlâna’nın eşiği... Ah Anadolu! Yesevî’nin yolu; Ertuğrul’un, Osman’ın yurdu...

Geldiler; yüreklerinde Malazgirt'in Gelibolu'nun, Çanakkale'nin hıncıyla. Kan kustular, vahşet kustular; yaktılar, yıktılar. Nice ocakları söndürdüler. Nice türküyü ağda dönüştürdüler. İstanbul'un dizleri kanadı; Bursa'nın kanatları kırıldı; İzmir'in gözleri kan çanağına döndü. Sevdalara kan bulaştı. Gönülleri bir sis sardı. Kim bilir kaç fidan daha yeşermeden kucakladı ölümü, kim bilir kaç vuslat mahşere kaldı? Köyler yağmalandı, şehirler yağmalandı. Ama gün kara kışa direnme günüydü. Uyandı Denizli, Kütahya, Eskişehir... Uyandı Manisa, Sivas, Balıkesir... Silkindi Ayşe'ler, Ali'ler, Zehra'lar... "VATAN BÖLÜNMEZ" naraları yükseldi. Edirne'den Erzurum'a, Erzurum'dan Ankara'ya kadar...

Geldiler; bereketli sofralarımızı talan ettiler. Geldiler; kucaklarında kirli bir ağustos, ceplerinde kana boyanmış bir yığın çılgılık... Elleri küçüldü memleketimin; kan oturdu kirpiklerine. Kan, barut kokusu ve kızıl... Dilsiz bir kıyamet çörekledi başına Antep'in; Urfa mayın tarlası... Ah Antep, Ah Urfa ah Maraş ah! Göğsü merhametle, sevgiyle çalkalanan nice fedakâr ana, nice kahraman er... Tepeden tırnağa vatan aşkına duran gönüller... Ayşe teyzem cepheye mermi taşıdı. Ali çavuş düşmanın karşısında bir dev gibiydi. Kükredi, kükredi, kükredi... İzmir'in dağlarında çiçekler açtı. İzmir'in dağlarında ateşler yandı. Gözyaşlarımızla yoğurduk Karadeniz'i; hıncımızla aldık Dua tepeyi. Bir güneş doğdu Samsun'dan bir güneş ki ışıltı ışıltı. Çağladı. Sakarya; aktı Ankara'ya kadar.

"Geldikleri gibi giderler" dedi çelik bakışlı adam. Gözlerinde Erzurum'un gözleri vardı. Yüreği kocamandı, yüreği dağlar kadardı. İnancıydı uçurumda bile çiçekler açtıracak kadar Kararlıydı; içimizdeki güzleri aydınlık sesiyle süpürecek kadar. Anadolu'mun koynunda kışı bir kış uyurken, ayak topukları kanarken Dumlupınar'ın o tarihinden aldığı güçle, yüreğindeki ışığı püskürttü zorba karanlığın üstüne. Baharlara kurdu saatini; memleketinin kalbiyle atıyordu kalbi. Mustafa'lar Mehmet'leri; Elif'ler Emine'leri doğurdu; bir avuç kül ateşlere dönüştü. Kimi kalemiyle karşı durdu bu hoyrat fırtınaya; ateşten gömleği giyen bedenlerimizi, ayaza kesen bakışlarımızı susturup mavilikler fısıldadı kâğıda Halide Edip; Yakup Kadri, Reşat Nuri ve daha nice memleket sevdalısı yürek yazdı zulmeti; kimi zelzeleye silahıyla, kimi baltasıyla, kimi yüreğiyle karşı durdu. Sessizlik sese; umutlar ete, kemiğe büründü.

Gittiler; sırtlarında cehennem lavlar' ı; gittiler alamadan göklerimizdeki yıldızları. Gittiler; geçit vermedi onlara tepeler. Kolay mıydı dize getirmek Mehmet'imi? Kolay mıydı tarihe gömmek bu milleti?

“Geldikleri gibi giderler!” Dedi mavi gözlü dev adam.

Gittiler; yine aynı hazine sonu yazdı tarihler. Malazgirt’in, Niğbolu’nun, Çanakkale’nin hezimetine yenisini eklediler.

İstanbul bizim annemizdi. İzmir bizim kardeşimizdi. Afyon bizim yârimizdi. Onlar olmasaydı... Biz biraz kör, biraz sağırdık... Yetimdik, öksüzduk.

Yüreğe işler mi hiç kurşunlar? Yıldırır mı Fatih’in torunlarını zorbalıklar? Zaten kanla yoğrulmadı mı bu topraklar? Değil bir can, bin can olsa verilmez mi Ankara’nın bir taşına?

Hey Ankara hey! Sana gelmek için, seni sarmak için göğüs gerdik her cefaya.

Hey İzmir’in dağları hey! Zeybek oynayın yediden yetmişe; sevinin baştan ayağa. Mustafa’m, Mustafa Kemal’im geliyor; su verin ırmaklar ona.

Hey Anadolu’m hey! Hey sisli, yalnız, küskün bulutum, aç yüreğini bir merhabaya. Sen ki Yunusların nefesi, Mevlanaların oğlusun. Hey Anadolu’m hey; çık düştüğün girdaplardan, kanayan dizlerine merhem olsun güneşin berrak gözleri. Sen tarih yazdın; tarihler yazsa çok mu seni?

Biz Yavuz’dan emanet aldık bu memleketi. Damarlarımızdaki kan o kadar asil ki... Biz kurşundan askerleriz. Her birimiz birer Fatih, Kanuni, Selim’iz. Biz İsmet İnönü’yüz, Fevzi Çakmak’ız. Biz tarihe adını altın harflerle yazdıran, yüreğini millete yaslayan Mustafa Kemal’iz.

Adımız: Ali, Ayşe, Zehra, Mehmet...

Yolumuz: İlmin yolu.

Gözümüz: Ufkun doruğu.

Muhtaç olduğumuz kudret: Damarlarımızdaki asil kan.

26 04 2022

HAK MI HUKUK MU LÜTUF MU? BOŞANMA DAVALARINDA NAFKA VE TÜRRLERİ NEDİR?

YAZAN: Avukat Şadan TUTUMLU

sadantutumlu@gmail.com

Nafaka Nedir?

Aile, toplumun en temel sosyal yapıtaşıdır ve toplumun genel huzurunun temini bakımından özel bir öneme sahiptir. Bu sebeple kanun koyucu aileyi korumak, huzur ve refahını sağlamakla yükümlüdür.

Nafaka kelime anlamı itibariyle geçimlik demektir. Yani nafaka alacaklısının geçimi (iaşe, bakım ve eğitim giderleri vs.) için gerekli giderleri ifade eder. Aile Hukukunda nafaka ise; eşlerin, çocukların (altsoyun) anne ve babanın (üstsoyun) veya kardeşlerin muhtaç duruma düşmeleri halinde, ihtiyaçlarının yine eş, üstsoy ve altsoy aracılığıyla karşılanması için yasalar karşısında kurallarla korunan yardım yükümlülüğüdür.

Bu yazımızda boşanma davasıyla bağlantılı olan nafaka türlerini anlatacağız.

Türk Medeni Kanunu' na göre boşanma davalarında nafaka boşanma sırasında kadına ve erkeğe eşit olarak tanınan bir hak olup, ödemenin miktarı eşlerin maddi durumlarına göre belirlenir. Nafaka toptan ödenebileceği gibi aydan aya da ödenebilir. Günümüzde boşanma aşamasında olan ya da boşanan çiftlerin en çok merak ettiği konu nafakanın ödenmemesi nedeniyle mağdur olanların ne yapması gerektiğidir. Nafaka, mahkeme kararıyla verilen yasal bir yükümlülük olduğundan ödenmediği takdirde elbette yaptırımı vardır. Nitekim nafaka boşanan eşin ya da tarafların müşterek çocuklarının mağdur olmasını önlemek amacıyla bağlanan aylıktır. Nafaka borçlusu olan kişi, nafaka alacaklısına karşı yükümlülüğünü yerine getirmelidir. Yerine getirmediği vakit hakkında açılan icra takibi ve devamında icra cezada şikâyet başvurusuyla karşılaşma ihtimali bulunmaktadır.

Nafaka Türleri Nelerdir?

Tedbir Nafakası;

Tedbir nafakası, boşanma davası öncesinde, boşanma sürecinde ve sonrasında boşanan tarafların mağdur duruma düşmesine engellemek amacıyla talep edilebilecek niteliklere sahip bir nafaka çeşididir. Tedbir nafakası, boşanma davası öncesinde talep edilebilir ve şartları istenilen şekilde karşılanıyorsa, yine boşanma davası öncesinde ödemeye başlatılabilir. Tedbir nafakası dava öncesinde geçici olarak verilebilir, sonrasında mahkeme tarafından verilecek kararın niteliğine göre hâkim tarafından iptaline hükmedilebilir.

Tedbir nafakası talebi için gerekli koşullar sağlanıyorsa, nafaka yükümlüsü eşin işsiz olması nafakaya hükmedilmesine engel değildir. Tedbir nafakası açısından kadın-erkek ayrımı

yoktur. Koşullar sağlanıyorsa erkek olan eş lehine de tedbir nafakasına hükmedilebilir. Tedbir nafakasına hükmedilirken kusur durumu araştırılmaz. Bu sebeple kusurlu eş lehine dahi tedbir nafakasına hükmedilebilir.

Hükmedilecek tedbir nafakasında Hakim' in takdir yetkisi bulunmaktadır. Ancak Hakim bu takdir yetkisini kullanırken belirli kıstasları değerlendirmek durumundadır. Tarafların iş hayatı, aldıkları ücret, sahip oldukları malvarlıkları, çocukların yaşı ve eğitim durumları, ortak konutun kirada olup olmaması, ortak konutu boşanma davası süresince kimin kullanacağı, yeme, giyinme, barınma, sağlık, ulaşım gibi ihtiyaçları ve nafaka borçlusunun mali gücü oranında hâkim belli miktarda nafakaya hükmeder.

Boşanma davası açıldıktan sonra Türk Medeni Kanun 169. maddesi uyarınca, Hakim bütün önlemleri kendiliğinden almakla yükümlü olduğundan, herhangi bir talep olmadan da tedbir nafakasına hükmedebilir. Ancak bir talep varsa talep ile bağlılık ilkesi gereğince talepten fazlasına hükmedemez. Dava sürecinde de gerekli şartlar sağlanıyorsa Hakim tarafından tedbir nafakasına hükmedilebilir. Bununla birlikte dava sürecinde şartların değişmesi durumunda Hakim re'sen ya da talep üzerine nafaka miktarını arttırabilir ya da azaltabilir.

Mahkemece bu şekilde kabul edilen tedbir nafakası yargılama esnasında aksi bir karar verilmedikçe boşanma davası kesinleşene kadar devam eder. Boşanma davası kesinleştikten sonra tedbir nafakası ya tamamen kalkar ya da yoksulluk ya da iştirak nafakası şeklinde devam eder.

İştirak Nafakası

Gerek iç hukukumuz gerekse evrensel hukukta çocuk hakları en üstün haklar arasında yer almaktadır. Boşanma davaları sürecinde ve sonucunda çocuklar açısından sosyal, psikolojik ve ekonomik birtakım sorunlar meydana gelmektedir. Çocuğun bu olumsuz durumdan en az etkilenmesi için çocuk ile gerekli iletişimin sağlanmasının yanında, çocuğun eğitim ve sağlık giderlerinin de sağlanması amacıyla iştirak nafakasına hükmedilmektedir.

İştirak nafakasını, fiili olarak çocuğa bakan eş, çocuğa atanan kayyum ya da vasi ve ayırt etme gücüne (temyiz kudretine) sahip çocuk talep edebilir. İştirak nafakası, velayeti kendisine verilmeyen eş aleyhine, ergin olmayan çocuk lehine herhangi bir talep olmaksızın da Hakim tarafından hükmedilen nafaka türüdür. İştirak nafakasına “çocuk bakım nafakası” da denilmektedir. İştirak nafakasına hükmedilirken eşlerin kusur durumuna bakılmaz. Velayetin

kendisine verilmediği eş; çocuğun bakım, eğitim ve sağlık giderlerine ekonomik gücü oranında katılmak zorundadır.

İştirak nafakasına hükmedilirken çocuğun üstün yararı, çocuğun yaşı ve özel durumu sebebi ile bakımı için gerekli olan meblağ ve aleyhine nafakaya hükmedilecek eşin ekonomik durumu göz önünde bulundurulur. Hakim, iştirak nafakasına hükmederken eşlerin ileriki yıllarda ekonomik ve sosyal durumlarını göz önünde bulundurarak ne kadar ödeneceğine hükmedebilir. Hakim' in gelecek yıllarda ödenecek nafaka miktarını belirlememiş olması ya da şartların değişmiş olması durumunda nafaka alacaklısı ya da nafaka borçlusuna nafaka uyarlama davası açabilir.

Bu nafaka türündeki amaç ergin olmayan çocuğun yetiştirilmesi, sağlık barınma, eğitim vs. giderlerine velayet kendisine verilmeyen eşin mali gücü oranında katılmasını sağlamaktır. İştirak nafakasına; çocuk reşit olana kadar veya çocuğun eğitim hayatı reşit olduktan sonra da devam ediyorsa eğitim hayatı tamamlanana kadar hükmedilebilir. İştirak nafakası; nafaka borçlusunun ölmesi, çocuğun evlenmesi ya da mahkeme kararı ile ergin kılınması ile son bulur.

Mahkeme tarafından daha önce tedbir nafakası adı altında ödenmesine karar verilen nafakanın boşanma ya da ayrılık kararının kesinleşmesi ile birlikte iştirak nafakası şeklinde ödenmesine karar verilir.

Yoksulluk Nafakası

Boşanma yüzünden yeterli ve düzenli geliri olmadığı için yoksulluğa düşecek taraf (eş), diğer taraftan (eşten) daha fazla kusurlu olmamak kaydı ile yoksulluk nafakası talep edebilir.

Yoksulluk nafakası talep edebilmenin ilk şartı, boşanma yüzünden yoksulluğa düşmüş olmaktır. Yargıtay, yoksulluk kavramını her somut olaya göre farklı değerlendirmiştir. Ancak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun yerleşmiş içtihatlarında; yeme, giyinme, barınma, sağlık, ulaşım, kültür, eğitim gibi bireyin maddi varlığını geliştirmek için zorunlu ve gerekli görülen harcamaları karşılayacak düzeyde geliri olmayanların yoksul olarak kabul edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Tarafların eşit kusurlu olması ya da nafaka borçlusunun hiç kusurunun olmaması durumunda bile hâkim yoksulluk nafakasına hükmeder. Yoksulluk nafakasına hâkim re'sen karar veremez. Nafaka alacaklısının mutlaka talep etmesi gerekir.

Yoksulluk nafakasına süresiz olarak hükmedilir. Ancak, nafaka alacaklısının evlenmesi, taraflardan birinin ölümü durumunda kendiliğinden; yoksulluğun ortadan kalkması, nafaka

alacaklısının evlenme olmadan fiilen evliymiş gibi başka birisi ile birlikte yaşama ve haysiyetsiz hayat sürme durumunda mahkeme kararı ile kaldırılabilir.

Yoksulluk nafakası boşanma davasında talep edilebildiği gibi evliliğin boşanma ile sona erdiren mahkeme kararının kesinleşmesinden sonraki bir yıl içinde de dava açmak suretiyle talep edilebilir. Ancak anlaşmalı boşanmalarda; yoksulluk nafakasına protokolde yer verilmelidir. Aksi halde yoksulluk nafakası ayrı bir dava ile de talep edilememektedir.

Boşanma davasında lehine maddi ve manevi tazminata hükmedilen eş için yoksulluk nafakasına da hükmedilebilir. Yargıtay her iki kurumun hukuki niteliğinin farklı olduğunu, hükmedilen tazminat miktarına bakılmaksızın şartları varsa yoksulluk nafakasına da hükmedilmesi gerektiğini kabul etmektedir.

Yardım Nafakası

Medeni Kanun'a göre, herkes yardımcı olmadığı takdirde yoksulluğa düşecek olan hısımlarına nafaka vermekle yükümlüdür. Kişinin üstsoyu, altsoyu ve kardeşleri yardım nafakası alabilecek kimselerdir. 18 yaşını doldurmuş ve üniversite eğitimi devam eden çocuklar da yardım nafakası talebinde bulunabilir. Yardım nafakasına hükmedilebilmesi için tarafların talepte bulunmaları gerekmektedir. Görülmektedir ki yardım nafakası, diğer nafaka çeşitlerinden farklı olarak boşanma kurumundan bağımsızdır.

Kişi kamuya yararlı bir kurumda bakım altında tutuluyor ise nafaka kurum tarafından istenebilir. Yardım nafakası talep edilirken mirasçılıktaki sıra göz önünde tutulmaktadır. Yani yardım nafakasında öncelik altsoydadır. Bu nafakaya karar verilebilmesi için nafaka yükümlüsünün mali gücünün uygun olması gerekmektedir.

Hâkim, istem hâlinde, irat biçiminde ödenmesine karar verilen nafakanın gelecek yıllarda tarafların sosyal ve ekonomik durumlarına göre ne miktarda ödeneceğini karara bağlayabilir. Ancak yardım nafakasına hükmedilebilmesi için, nafaka ödeyecek tarafın refah içinde olması gerekir.

Bu yazımızda nafaka ve nafaka türlerini açıkladık. Bir sonra ki yazımızda nafaka yükümlülüğüne uymamanın hukuki ve cezai sonuçları anlatılacaktır. Bir sonra ki yazıda görüşmek üzere güzel günler dilerim.

30 Mayıs 2022

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhaba değerli umudun kadınları okurları yepyeni bir köşemizle sizlerle beraberiz.

Bundan sonra bu bölümde sağlıktan teknolojik gelişmelere, birçok konuyu içeren bilim dünyasıyla ilgili haberler ve araştırmalara yer vereceğiz

Dergimizin tanıtım toplantısında bizlere bilim köşesi hazırlanmasıyla ilgili talepler geldi. Gelen bu öneriler üzerine biz de yayın kurulu olarak kolları sıvadık ve çalışmaya başladık.

Önce başlıklar:

İnsanları yüz ifadelerine göre yargılayan yapay zekâ geliştirildi

38 yaş üstü için ideal uyku süresi bulundu.

İnsanları yüz ifadelerine göre yargılayan yapay zekâ geliştirildi

ABD'nin en prestijli üniversitelerinden Princeton'dan bir ekip, Stevens Teknoloji Enstitüsü ve Şikago Üniversitesi'nin de katkı sağladığı çalışmada, insanların birbiriyle ilk karşılaştıklarında edindiği izlenim ve vardığı yargılara dair fikir veren bir yapay zekâ tasarladı.

Enstitüden Jordan W. Suchow, "İnsanların yüzlerinin fiziksel görünümelerini modelleyen birçok çalışma var. Biz bunları insanların yargılarıyla bir arada ele alıp makine öğrenmesi teknolojisi aracılığıyla kişilerin birbirlerine karşı yanlı nitelikteki ilk izlenimlerini inceledik" dedi.

Bilim insanları, "akıllı, dindar, güvenilir ve dışadönük" gibi 34 farklı yargı kategorisi belirleyerek, 1000'den fazla fotoğrafa yapılan 1 milyondan fazla değerlendirmeyi topladı. Bu değerlendirmeler daha sonra makine öğrenmesi aracılığıyla bir algoritmaya dönüştürüldü.

Algoritmanın vardığı sonuçlarda kültürel varsayımlarla uyuşma gözlemlendi. Örneğin; gülümseyen kişilerin daha güvenilir olduğu görülürken, gözlük takan kişilerinse daha akıllı olduğu sonucu çıktı.

Öte yandan bilim insanları, algoritmanın birtakım olumsuz sonuçlar doğurabileceğini de söyledi.

Suchow, "Bu teknolojiyle bir fotoğraf çekip belirli bir izlenim yaratması hedefiyle bunun üzerinde incelikli şekilde oynanması mümkün. Bariz sebeplerden ötürü bu teknolojinin nasıl kullanıldığına dikkat etmemiz lazım" dedi.

Araştırmacılar, teknolojiyi daha güvenli hale getirebilmek için patent alırken, algoritmanın önceden onaylanmış etik amaçlarla kullanılabilmesini sağlamak amacıyla lisans verecek bir girişim de oluşturuyor.

Suchow, "Modellediğimiz yargılar kişilerin karakterlerine ya da özelliklerine dair gerçek nitelikleri ortaya çıkarmıyor. Yaptığımız şey, insanların stereotip düşüncelerini incelemek. Bu da hepimizin daha iyi anlamaya çalışması gereken bir olgu" dedi.

38 yaş üstü için ideal uyku süresi bulundu

İngiltere'nin Cambridge Üniversitesi ve Çin'in Fudan Üniversitesi'nden oluşan bir araştırma ekibi orta yaş ve üstü için 7 saatlik uykunun ideal olduğunu ortaya koydu. Natural Aging adlı bilim dergisinde yayımlanan makalede araştırmacılar, bilişsel performans ve ruh sağlığı için 7 saat uykunun ideal olduğu sonucuna vardı. Araştırma için 38 ila 73 yaş arasındaki 500 bin denneğin verilerini inceleyen ekip, yetersiz veya aşırı uyumanın ise bilişsel performans ve ruh sağlığı üzerinde kötü etkileri olduğunu belirledi. Denekler, araştırmada uyku şekilleri, sağlıkları ve ruhsal durumlarına ilişkin sorulara yanıt verdi. Katılımcılar işlem kapasiteleri, görsel dikkat, hafıza ve sorun çözme yeteneklerini sınavan bazı testlerden de geçti. Tüm bu testlerde 7 saat kesintisiz uyuyanlar en iyi performansı sergiledi. Ancak araştırmada şöyle bir uyarı bulunuyor; Katılımcıların yüzde 94'ü beyazdı, bu nedenle sonuçların diğer etnik veya kültürel kökenler için doğru olup olmadığı bilinmiyor.

Uykuyla bağlantılı elde edilen bir diğer veri de tutarlılıkla ilgili. Bu konuda da en iyi sonuçlar, uyku düzenlerinde uzun süre az dalgalanma gösteren ve 7 saate bağlı kalan kişilerden elde edildi.

Araştırmanın yazarlarından Cambridge Üniversitesi Profesörü Barbara Sahakian, "İyi bir gece uykusu, yaşamın her aşamasında önemlidir, ancak özellikle yaşlandıkça önemlidir" uyarısında da bulunuyor. Araştırmacılar, uyku eksikliğinin beynin kendisini toksinlerden arındırma sürecini engelleyebileceğini söylüyor. Ayrıca derin uykunun bozulmasının bilişsel gerilemeden de sorumlu olabileceği belirtiliyor.

Derin uyku düzeni bozulduğunda, bu hafıza konsolidasyonunu etkiliyor. Bu durum da beyinde bazı bunama türlerine neden olabilen amiloidin birikmesine yol açabiliyor. Yetersiz veya aşırı uyku da yaşlanmada bilişsel gerileme için bir risk faktörü olabiliyor.

Fudan Üniversitesi'nden Nörolog Profesör Jianfeng Feng "Çok az veya çok fazla uykunun bilişsel sorunlara yol açtığını kesin olarak söyleyemesek de analizimiz bu fikri destekliyor gibi görünüyor" diyor. Jianfeng sözlerini "Ancak yaşlı insanların daha az uyku uyuyabilmesi karmaşık. Genetik yapımızın ve beynimizin yapısının bir kombinasyonundan etkilendiği görülüyor" şeklinde sürdürüyor.

Araştırmacılar ayrıca beyin görüntüleme ve genetik verilere de baktı ancak bu veriler yalnızca 40 binden az katılımcı için mevcuttu. Bu veriler, uyku miktarının beyin hafıza ve öğrenme merkezi olarak kabul edilen hipokampus ve gönüllü hareketleri yürütmekten sorumlu olan precentral korteks gibi beyin bölgelerinin yapısındaki farklılıklarla bağlantılı olabileceğini gösterdi. Alzheimer ve bunama gibi yaşlanma hastalıklarının riski uyku süreleriyle de bağlantılı olduğuna dikkat çeken uzmanlar, uyku bilimi alanında daha fazla çalışmanın gerekli olduğunu belirtiyor.

Şimdilik bizden bu kadar. Yeni sayımızda yepyeni haberlerle sizlerle.

30 Mayıs 2022

DENEYİMLEDİKLERİM

HAZIRLAYAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

BÖREK YAPARKEN BUNU DENEYİNİZ Mİ?

Belki deneyenleriniz vardır fakat ben ilk kez denedim, harikaydı bana göre.

Önceleri kıymalı ya da patatesli börek yaparken tepsiye döşeme sırasında iç harcını yaymada oldukça zorlanır, harcı gelişigüzel serpiştirirdim. Oysa aklıma yeni gelen bir bilgi, işimi son derece kolaylaştırdı.

Kavurmakta olduğum iç harcına bir bardak su ekleyince hem malzemelerin çabuk pişmesini hem de yufkaların arasına yerleştirdiğim harcın daha kolay yayılmasını sağlamış oldum.

Uygulamayanlara öneririm. Herkese kolay gelsin.

AYAKKABILARINIZI NASIL TEMİZLİYORSUNUZ?

Kullanmadığınız bir diş fırçasına bir parça diş macunu koyarak ayakkabılarınızı güzelce fırçalayın ve nemli bir bezle iyice temizleyin. Sonuç inanılmaz olacaktır.

DUVARDAKİ SİYAH LEKELER İÇİN

Duvarlardaki bu lekeleri bulaşık makinası parlatıcısıyla silerek yok edebilirsiniz.

Kolay gelsin.

Kaynak: Sevinç BAYRAM

DUYGULARIMZI İFADE EDEBİLİYOR MUYUZ?

SEVELİM SEVİLELİM

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

Yunus Emre bizlere;

“Gelin tanış olalım işin kolayını tutalım

Sevelim sevillelim dünya kimseye kalmaz” diyerek aslında mutluluğun ve huzurun anahtarını verir. Çünkü insanın yaşaması için yemek içmek kadar sevmeye sevilmeye de ihtiyacı vardır. Bundan dolayıdır ki bebek, ağlamayı öğrendiğinde sadece acıktığı ve altını kirlettiği için ağlamaz; sevilmek için de ağlar. Bebek bakımının zorluğunu bilen büyükler, genç anneleri: “Aman, dikkat et; karnını doyur, altını temizle hemen beşiğine yatır; kucağa alışmasın. Yoksa baş edemezsin kucaktan inmez” diye uyarırlar ama bebeğin dünyasında kucağa alışmanın sevilmeye alışmak; sevilirken sevmeyi de öğrenmek olduğunu bilmezler.

Ana kucağında sevmek ve sevilmeyle başlayan bu sevgi duygusu alışverişi, bebeğin duygu dünyasının temelidir; bu temel üzerinde duygular çeşitlenir; korku, güven, özlem, öfke, mutluluk, üzüntü, kıskançlık, vefa olur. Bebek kucağa alındığında mutluluk ve huzur duygularını; kucaktan ayrı kaldığında ise huzursuzluk, yalnızlık ve üzüntü duygularını hisseder ve bu olumsuz duygulardan kurtulma çabasıyla ağlar. Bu ağlamalar, bebeğin bize duygularıyla ilgili gönderdiği mesajlardır; “Sevin beni, kucağınıza alın beni. Kucağınızda mutluyum anlayın beni...”

Bebeklikten çocukluğa geçişteki gelişim basamakları genellikle, emeklemek, tay tay durmak, yürümek, kelimeleri çıkarmakla ölçülür. Bildiğiniz gibi sağlık ocaklarında bebeğin fiziksel gelişimi yakından takip edilir. Oysa bebeklikten çocukluğa geçişte, duyguların tanınması ve ifade edilmeye başlanması da çok önemlidir. Peki ya bebeğin duygusal gelişimi takip edilir mi? Mesela bebeğin sevgi duygusunu nasıl yaşadığı ve nasıl ifade ettiği kontrol edilir mi?

Aslında 1970’lere kadar eğitim, çocuğun davranışlarını değiştirmek ve akademik yönden çocuğu bilgilendirmek olarak tanımlanıyor. John Bowlby gibi birkaç araştırmacı dışında bilim dünyası, bebeklik dönemindeki duygusal bağlanmanın bireylerin sağlıklı ilişkiler kurmasına ortam hazırladığının, hatta toplumun geleceğinin şekillenmesinde önemli rol oynadığının farkında değildi. Ta ki 1970 ve 1980 yıllarında Romanya’da Çavuşesku dönemindeki bakımevlerinde yaşanan insanlık tarihinin çok ama çok acı olayları açığa çıkıncaya kadar.

Çavuşesku döneminde, en az dört çocuk sahibi olma zorunluluğu getirildi. Çocuk sayısı arttıkça vergi indirimi uygulandı. Kadınların regl dönemleri kontrol edildi; kürtaj ve doğum kontrol yöntemleri yasaklandı, bebek sayısı hızla arttı. Aileler yoksul oldukları için çocuklarını bakımevlerine bırakmak zorunda kaldılar. İlk zamanlar bakımevlerinde çocuklara fiziksel olarak iyi bakıldı; zamanla çocuk sayısı ve masraf artınca devlet bu masrafları karşılayamadığı için 170 bin çocuk çok kötü ortamlarda yaşamak zorunda kaldı. Bakımevlerinde bebeğin fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması esastı. Duygusal temas yani çocuğu öpmek, çocukla oyun oynamak, çocuğu kucağa almak yasaktı. Amaç bebekleri ve çocukları kimsenin ilgisine ihtiyaç duymayan güçlü bireyler olarak yetiştirmekti; ağlamak ise zayıflık ve muhtaçlık demekti. Bu nedenle bebeklerin ağlaması hiç önemsenmedi, bebekler zamanla ağlamaz oldular. Yüzlerce bebeğin bulunduğu bakımevlerinde sessizlik hâkimdi. Bakıcılar, saati geldiğinde bebeklerin karnını doyuruyor, temizliğini yapıyor ve bebeği karyolasında yalnızlığın kucağına bırakıyordu. Çavuşesku'nun ölümü ile bakımevlerinde yapılan araştırmalar acı gerçeği ortaya çıkardı; çocuklar duygusal yoksunluk nedeniyle yani sevmeyi sevmeyi deneyimlemedikleri için içine kapanmış, davranış sorunları başlamış, zihinsel gelişimleri ciddi şekilde geri kalmıştı. Bu bebek ve çocukların beyinleri görüntülenerek akranlarıyla kıyaslandığında, beyinlerinin akranlarının beyninden küçük olduğu görüldü.

Araştırmalarda, bu çocukların çoğunun güvenli duygusal bağlanmada sorunları olduğu için sağlıklı ilişkiler kuramadıkları ortaya çıktı. Bu çocuklar arasında 18 yaşında yurttan ayrıldıktan sonra uyuşturucu kullanma, suça karışma, AIDS gibi hastalıklara yakalanma oranları çok yüksekti. Ayrıca çocukların büyüdüğü bu olumsuz ortam hem fiziksel hem zihinsel engelli çocuk sayısını çok artırmış; engelli çocuklar ayrılarak engelli çocuk bakımevlerinde toplanmış, insanlık dışı ortamda yaşamak zorunda kalmışlardı.

Romanya'nın heba edilmiş bu çocukları, duygusal bağlanma üzerinde çalışan John Bowlby için doğal bir laboratuvardı. Buradaki incelemeleriyle Bağlanma Kuramını geliştirdi. Bağlanma kuramı psikolojide bireyin başka bir kişiden yakınlık bekleme eğilimi ve bu kişi yanında olmadığında bireyin kendini güvende hissetmemesi olarak tanımlandı.

Peki, bireyi bir başkasına bağlanmaya iten bu duygu neydi? Tabii ki sevmek ve sevilme arzusu... Hepimiz, dünyaya gözümüzü açtığımızda sevgi arayışına gireriz; bu emerek karnımızı doyurmak kadar doğal bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyacın sağlıklı biçimde karşılanması huzurlu bir toplum için olmazsa olmazdır.

Eğer sevmeyi öğrenmediyse; sevilmenin, değerli olmanın huzurunu yaşamadıysak, sevgimizi nasıl göstereceğimizi bilemeyiz. Etrafımızdaki insanları üzer ve onların mutsuzluğuna neden oluruz; çünkü sevgi duygusunun bizlere kazandırdığı ‘sevdiğini koruma, mutlu etme, sevdiğinin mutluluğu ile mutlu olma’ sorumluluğunun farkında olamayız.

Aslında sevgimiz karşımızdakini mutsuz ediyorsa sevmek ve sevilmele gerçekleşen duygusal bağlanma yoktur, çıkar ya da sevgiyi ifade edememe söz konusudur. Çıkar olan yerde sevgi yoktur seviyormuş gibi yapma vardır ki; bu ahlak ve kişilik sorunudur. Duygusal bağlanmanın asıl engeli, sevgi duygusunu nasıl ifade edeceğimizi bilmemektir. Sevgimizi nasıl ifade edeceğimiz, gelecek yazımın konusu. Biz sevmeden sevilemeyeceğimizi bilmeliyiz, çünkü sevgi veririz sevgi alırız.

KAYNAKÇA:

1. Çağlar, Sibel; “Romanya Yetimhaneleri Çocukluk Dönemi Bizlere Ne Öğretti?”; <http://www.metemetiksel.org>
2. Eagleman, David, “Romanya’nın İnsanlık Dışı Yetimhaneleri”; <https://bilgiherseydir.com>
3. Cilmeli, Elif; “John Bowlby ve Bağlanma Teorisi”; <https://www.boylampsikyatri.com>

30 Mayıs 2022

ÇOĞALALIM ÇOĞALTALIM

ZEYTİNDALİ KADIN KOOPERATİFİ MAMAK DİKİŞ ATÖLYESİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

KONUK: Nurcan YALÇIN

Sevgili Umudun Kadınları dinleyicileri;

Bugün Zeytin Dalı Kadın Kooperatifi Mamak Dikiş Atölyesi sorumlusu Nurcan Yalçın’la birlikteyiz. Nurcan’la ilişkimiz 2006 yılında bir çalışmada başladı ve hep bir arkadaşlık olarak devam etti.

Sultan: Nurcan’cım hoş geldin. Önce kendini tanıtır mısın dinleyicilerimize.

Nurcan: Hoş bulduk. Önce bu fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Sultan’la arkadaşlığımız çok uzun süredir devam ediyor. Ben kendimi şöyle tanıtayım. Ben Nurcan Yalçın. Sivas’ta evlenip sonra Ankara’ya yerleşen bir kadını. Evliyim, iki çocuğum var.

2007’de Ankara’ya gelince tabi herkesin olduğu gibi benim de sıkıntılarım oldu. Eşim tek çalışıyordu. Ben de çalışmak istedim. Çalışmadım. Nedenleri benim okumamış olmamdı. İlkokul mezunuyum çünkü. Bu arada acım oldu. Ağabeyimi kaybettim. Ben hayatımı ikiye bölüyorum. Vakıftan öncesi ve Vakıftan sonrası diye hayatımı devam ettiriyorum. Abimin ölümüyle Vakıfla tanıştım ve hayatım değişti.

Sultan: Hangi Vakıf bu Nurcan?

Nurcan: Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı. 2002’de kurulan Ankara Mamak Tuzluçayır’da kuruldu. Binlerce benim gibi kadına ulaştı. Kadınlara ulaşarak güçlenme eğitimleri vererek kadınları bilinçlendirdi. Çok güzeldi. Dört tane büyük projeye imza attı. Bu projelerden biri de ev eksenli çalışan kadınlar projesiydi. Proje Hacettepe Üniversitesi, Fas ve Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfının bir projesiydi. Projede ben iki yıl haritalamacı olarak çalıştım. Ev eksenli çalışan kadınları nerede buluruz. Sorunları nelerdir diye çıkarmak için bir haritalama oldu ve o ev eksenli projesinin sonunda çok güzel, benim de içinde bulunmak istediğim kooperatif kuruldu.

Sultan: Ev eksenli ne demek?

Nurcan: Evde iş yapan demek. Kadın evde iş yapıyor. Ben ev eksenli olduğum için kendimi anlatayım. Yıllarca evde iş yaptım.

Sultan: Ne iş yapıyordun evde?

Nurcan: Mesela evde örgü örüyordum, dikiş dikiyordum. Bunun yanında dantel yapıyordum, kanaviçe işliyordum. Ama hep eşe dosta. Bunu bir paraya dönüştürüp de kendime kazanç getireceğini hiçbir zaman düşünmedim. Herkese hediye ettim. Kızın birinin çeyizi yapılacak, ona yapıyorum, buna yapıyorum. Vakfın yapmış olduğu bir eğitimin sonucunda anladım ki ben de aslında bir çalışanmışım ama bunu ne ben kendim farkındayım bir ev eksenli olarak ne de eşim ne de çevrem farkında.

Sultan: Kendini bir çalışan olarak görebilmek için bunun bir ücret karşılığı olması gerektiğini öğrendin.

Nurcan: Evet. O eğitim sonrasında ev eksenli çalışanlarla ilgili Vakıfta çalışan Nazik Işığın verdiği eğitimde anladım ki aslında bunu paraya dönüştürdüğüm zaman ben de bir çalışan olacaktım.

Sultan: O güne kadar çalışan olabileceğine ilişkin bir fikrin yok muydu?

Nurcan: Yoktu. Yani bu alanda yoktu. Başka alanlarda iş aramıştım ama ev eksenli çalışmada ben çalışırsan para kazanırsam çalışan olurum diye bir fikrim yoktu. Eğitimin

sonunda ben gördüm ki evet aslında ben de bir evde çalışmışım. Bu sadece el işi yapmakla değil. Ev ekonomisine çok büyük katkı varmış. O gün ben anladım eğitimin sonucunda. İki çocuk büyüttüm onu düşünüyorum. Evdeki çamaşırdı, bulaşıktı, düşünürsen aslında kadınlar da evde çalışıyor ama bir sosyal güvencesi olmadığı için sabit bir gelir eve girmediği için kadın kendini çalışır görmüyormuş.

Sultan: Ev işleri de aslında bir kadın çalışması.

Nurcan: Evet. Aynen öyle. Ama karşılığı olmayan. Sonunda eşinin sigortasına bağlı ve eşinin verdiği, parayla geçinen bir kadın oluyorsun. Yani ben bunu o çalışmada gördüm. Bunun için ne yaparız diye düşünürken kafamın bir yerine bunu koydum. Aslında ben bir çalışanım. Benim gibi binlerce kadın var. Bunu ne yaparız derken Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı bu projeyi aldı. Tam da üstüne oturdu. Biz o projede 500 kadına ulaşip iki yıl eğitim verdikten sonra bir kooperatif kurduk. Kooperatif 2007 yılında kurulan bir kooperatif. Yedi yıl bu kooperatif sürdü. Sonunda içimizdeki iç savaştan, aslında aldığımız eğitimler, işimiz, çok güzel danışmanlarımız, altı yedi danışmanımız olsa da benlikten bizliğe geçemediğimiz için 2012 yılında bu kooperatifi kapattık.

Sultan: Hangi kooperatifti bu?

Nurcan: Kozadan İpeğe Ev eksenli Çalışan Kadınlar Kooperatifi. Aslında tam da bize uygun ve güzel bir kooperatifti. Kooperatifi kurarken çok güzel bir slogan bulmuştuk. 2007 yılında, şu anda yaygınlaşmış olan fikri biz yıllar önce bulmuştuk. Naylon poşete hayır deyip, bez poşetler üretmeye başlamıştık. Yani doğal üründen, aynı zamanda da çevreci bir kimliğimiz de vardı. Kadının çok kimliği var. Bütün kimlikler bizim, nedense görünmeyen de yine bizim. Naylon poşete hayır demiştik. O dönemde TMOBB ve odaları iki yıl boyunca bizi sürekli destekledi. Bütün konferans çantalarını bize diktirdi.

Sultan: Bez çantalar dikiyordunuz toplantılar için.

Nurcan: Evet toplantılar için bez çantalar dikiyorduk ve bu artık yaygınlaştı. TMOBB bizim elimizden tuttu ama Dünya Bankası, ILO gibi, üniversiteler, bunlar kadın biriminde çalışan bütün arkadaşların iş birliği ile Vakıftan aldığımız sosyalleşmemiz bizim işe dönmemize çok faydası oldu. Biz çanta dikmeye başladık, bu kurumlar bize destek oldu, 2022 yılındayız, yine Sultan gibi yıllardır olan arkadaşlığımızdan, birbirimize destek verip bugüne geldik.

Sultan: Bazı örgütler kapanabiliyor. Ömrünü tamamlıyor. Nedeni ne olursa olsun. Ama siz bu işi sürdürüyorsunuz. Kozadan İpeğe Kadın Kooperatifi kapandı diye sizin ev eksenli çalışmalarınız bitmedi. Hemen yeni bir örgütlenmeye geçtiniz.

Nurcan: Evet. Çünkü o bilinç bizdeydi. Biz artık Kozadan İpege Kadın Kooperatifinde farkındalık eğitimleri de vermeye başladık. Her yıl farkındalık eğitimleri veriyorduk. Çünkü biz şuna inanıyorduk: Diyoruz ki, bir kadın iki ayakla güçlenmeli. Hem ekonomik ayakla güçlenmeli hem de eğitimlerle güçlenmeli. Birbirini desteklemeli. Eğitim verirsın kadına, eğer ekonomik olarak güçlendirmek için iş vermezsen, kadının aldığı eğitimler de yarım kalır. Aynı zamanda kadına iş vererek desteklersin, bilinç yükseltmediğin için yine eksik kalır. Biz bu iki ayağı birden yapıyoruz. Koza zamanında da yapıyorduk şimdi de devam ediyoruz. Bu bilinçte olduğumuz için Koza kapanınca evimize gidemedik.

Sultan: Ne yaptınız?

Nurcan: Ne yaptık. Biz yeni bir kooperatif oluşumu mu kuralım dedik. Sonra da şunu dedik. Herkes yeni bir kooperatif kuruyor. Farklı farklı kooperatif kuruyor. Ama bu arada Ankara’da bizden önce, biz 2007’de kurulmuştuk. 2004 yılında kurulan bir Zeytindalı Kadın Kooperatifi vardı. Biz onlarla görüşmeye gittik. Yeni bir kooperatif kurabiliriz, çünkü biz o güvene sahip olduk. Ama neden biz birlikte çalışmıyoruz dedik.

Sultan: İş birliği yapmak istediniz.

Nurcan: İş birliği yapmak istedik. Onlara dedik ki bize isim hakkını verin. Biz Mamak dikiş atölyesi olalım. Bu arada siz de atölyeler sistemine geçin. Çok güzel olur. Evet. 2014 yılında Zeytin Dalı’nın Mamak dikiş atölyesi olarak tabelamızı astık. Aynı bilinçle şu ana kadar da yürüyoruz.

Sultan: Hiç şevkinizi kaybetmediniz.

Nurcan: Kaybetmedik. Biz artık lider kadındık. Bu liderlik, zaman olur ki yerin dibine girersin ama tekrar çıkarsın. Evet biz de yerin dibine girmiştik ama tekrar çıkmasını bildik. Bize verilen hem eğitim hem de ekonomik güçtendi.

Sultan: Benim gördüğüm senin liderliğinde üç kişilik bir çekirdek kadrosunuz. Ama bildiğim kadarıyla üç kişi olarak sınırlı kalmıyorsunuz. Başka kadınlar da iş çerçevesinde ve eğitim çerçevesinde yanınızda oluyor. Bu nasıl oluyor?

Nurcan: Kooperatif kar dağıtmayan bir kooperatif. 2004 yılında TMOBB da çalışan yedi mühendisin bir araya gelip kadın yoksulluğuyla mücadele etmek için kuruluş Zeytin Dalı. Başkanımız Menşure Işık. Kooperatif kar dağıtmadığı için proje çerçevesinde iş yapıyoruz. Biz sigortalı çalışan, yevmiyeli çalıştıran bir kurum değiliz. Proje kapsamında aldığımız işleri çevredeki kadınlara veriyoruz. Yılda bir kez farkındalık eğitimi, ürün geliştirme eğitimi, pazarlama eğitimi veriyoruz. Sonunda kadınlara diyoruz ki, ürün geliştirmede bakıyoruz,

makinelere yatkınlığına, pazarlamada olan var mı, bunu gözlüyoruz. Eğitim sonunda diyoruz ki, evet arkadaşım siz bizimle çalışmak ister misiniz? Bu sözde bir sözleşme aslında.

Sultan: Bir sözleşme yapmıyorsunuz.

Nurcan: Yok öyle bir şey. Kolektif çalışma aslında. Biz proje kapsamında aldığımız işleri sizinle paylaşmak istiyoruz diyoruz. Bizimle var mısınız? Diyoruz. Onlar da evet diyor. Çünkü atölyede sigortalı bir yıl boyunca sabit çalıştıracak bir güç yok. İş gelirse oluyor. Olmazsa olmuyor. Proje kapsamında gelen iş kadar kadın geliyor. İş nasıl bölüştüğümüzü de anlatayım. Örneğin bir çanta geliyor, çantanın teslimine kadar her şeyi atölye yapıyor. İş almak, aldığımızı ettiğimizi sonra bakıyoruz bu iş beş kişiyle olacaksa dışarıdan beş kişi çağırıyoruz. On kişiyle olacaksa dışarıdan on kişi çağırıyoruz. Arkadaşlar gelin diyoruz. Bir çanta aldık, şu kadar paraya alık. Örneğin bir çantayı beş liraya aldıysak dört kişi çağırıyoruz. Çünkü her zaman bir lira kooperatifin payı oluyor. Payı derken genel merkezin değil, bu atölyenin çalışması için giderlerine ayırıyoruz. Çünkü çalışan herkesle aynısını alıyoruz biz de.

Sultan: Kadınları çağırdığınız zaman onlar günlük diyelim ki bir lira alıyorsa siz de bir lira alıyorsunuz.

Nurcan: Evet biz de bir lira alıyoruz. Bunun dışında buranın yaşaması için de bir lira ayırıyoruz. Çünkü atölyelerin karı ve zararı kendine. Merkeze değil. Tüm finansı biz sağlıyoruz. Kar edersek de bizim zarar edersek de bizim. Kirayı da veriyoruz. Vergisini de veriyoruz. Gideridir, gazıdır, tuzudur, her şeyi bize ait. O nedenle bir lirayı da atölyeye koymak zorundayız.

Sultan: Kadınlar bu işten memnun mu?

Nurcan: Kadınlar memnun. Çünkü bir sorumlulukları yok. Ortaklık demek kara-zarara ortak olduğu için, biz sorumluyuz aslında. Onların öyle bir ortaklık sorunu olmadığı için rahatlar. Biz de ortaklık olsun istemiyoruz. Çünkü biliyorum ki gelen kadın ortaklığa hazır bir kadın değil. Yıllar geçmeli. Kadın ekonomik olarak güçlenmeli. Sonra kendisi gelip demeli ki ben de buraya ortak olmak istiyorum. Sonra ortak olmalı.

Sultan: Karına ve zararına.

Nurcan: Kendi demeli. Bunu yanında sadece dikiş olarak kadınları desteklemiyoruz. Örgüler grubunuz var. Kanaviçe grubumuz var. Dışarıda on beş yirmi faydalanıcımız var.

Sultan: Şimdi, dikiş diktiriyorsunuz, örgü yaptırıyor, dantel yaptırıyor, başka?

Nurcan: Bugüne kadar atölyeye bu işler geldiği için bunları yapıyoruz. Atölye aslında sipariş usulü çalışıyor. Biz fason çalışmadan yana değiliz. Aslında fason demek sömürme demek. Biz de Tuzluca'yırlı kadınların sömürülmesini istemiyoruz. Çünkü biliyoruz, fason ağır ve parası az olan bir çalışma. İşte de çeşitliliğe girmedik bugüne kadar. Bizim kadınlarımızın yapabileceği işlere girdik. Evet, ev eksenli çalışmada fason da var. Her türlü iş yapıyor. Örneğin; bir prizini içini yapmak, bir kalemi oluşturmak, bunlar fason. Gittikçe çeşitleniyor ama biz hiç girmedik. Çünkü emeği çok parası az işler olduğu için.

Sultan: Ben bir de siz kooperatifin bu eğitimlerini çok önemsiyorum. Kadının güçlenmesi eğitimi diyorsunuz. İçeriği nedir, kadın hangi eğitimlerle güçleniyor?

Nurcan: Kendimden de örnek vereyim. Kendi güçlenmem üzerinden gidelim. Bir kadının toplumsal cinsiyeti bilmesi lazım. Doğuştan bize verilen rolleri biz hep yapıyoruz. Biz anne olarak, kız çocuğu ileride anne olarak yetiştiriliyor. Aslında kız çocuğu bir anne olmamalı. Bir birey olmalı. Yani bir insan olmalı. Ben olmalıyım. Ben Nurcan'ım. Ben babamın kızı, Abidin'in eşi çocuklarımmın annesi değilim aslında ben Nurcan'ım.

Sultan: Aslında hayatımızın çok önemli bir bölümü evlat olmak, eş olmak, anne olmak ama bu sana yeterli gelmemiş hiçbir zaman.

Nurcan: Ben Nurcan'ım. Neden birinin adıyla anılayım. Zuhâl' in annesi, Abidin'in eşi değil. Ben Nurcan olmalıyım. Toplumsal cinsiyet bu başlıkların içinde en önemlisi. İkincisi kadınlar şiddeti sadece dayakla biliyorlar. Son on yıl diyelim, hatta yirmi yıla yayalım. Kadın örgütleri, feministler bu balıkları çok güzel bulup kadınlara eğitim olarak verdiler. Çok güzeldi. Yirmi yıl öncesini düşündüğüm zaman kadınların sadece dayak olarak bildikleri bir şiddet. Bunun yanında psikolojik şiddeti de kadınlar görüyor, ekonomik şiddeti de görüyor. Cinsel şiddeti de görüyor. Bu eğitimlerde ikinci önemsedğim bu. Hayatımda da bunu gördüm. Mesela çok mükemmel bir eşim vardı. Bana hiçbir zaman şiddet hem sözel hem de fiziksel şiddet uygulamadı ama her zaman ekonomik şiddet ben gördüm. Çünkü kendim kazanana kadar. Bu eşimin suçu değildi. Sosyal devletin suçu. Yani bize imkânların sağlanmamasından oluşan bir suç aslında. Tam bir para alıp da kendim gidip alışveriş yapmadım. Yıllık iki tane ayakkabımın olmadığı. Bir tek ayakkabıyla geçirdim. Benim elbiselerim tek renktir. Siyahtır. Çünkü siyah ayakkabım var. Kırmızı elbisem, mavi elbisem olmadı. Çünkü altına giyecek farklı bir ayakkabım olmadı. Aslında bunu eğitimlerde gördüm. İkincisi de kadınların karar mekanizmalarında yer alması. Bu çok önemli. Eğer ben burada yer almasaydım bu kadar güçlenmezdim. Bu kararı da o günkü aldığım eğitimlerden kendi hayatımda uyguladım. Şimdi

de uygulamaya çalışıyorum kadınlara. Şiddete uğrayan kadınlar gidecekleri bir yerinin olmadığını, sinip evde kaldığını, bir baro gibi bir oluşumun olduğunu, bir kadın örgütünün kapısından içeri girdiğinde yardım alabileceğini bilmeli. Zeytindalı şiddetle çalışan bir örgüt değil ama kadına yol gösterecek danışmanların olduğu bir örgüt. Kadınlar rahatlıkla geliyor. Benim uzmanlık alanım değil ama şuraya gidebilirsiniz, kadın dayanışma vakfını biliyorum. Çünkü diğer örgütlerle iş birliği yapıyoruz. Baroda Gelincik var oraya gidebilirsiniz diyorum.

Sultan: Bir danışmanlık hizmeti sürdürüyorsunuz.

Nurcan: Bu eğitimlerde bir de şunu gördüm. Sultan'la birlikte gördük. Kadınlar dört duvar arasında durmaktan ekonomik, psikolojik şiddete uğramaktan %90'ı psikolojileri bozulmuştu.

Sultan: Psikolojik danışmanlığa ihtiyaç duyan çok kadınla karşılaştık.

Nurcan: Evet. Bu sadece dayakla değildi. Kadının evde durmasıydı. Bunun gibi on altı başlıkta bir eğitim sürüyor. İçlerinden dört beş eğitimin çok önemli olduğunu kendi hayatımdan bildiğim için de şimdi kadınlara yılda bir kez bu eğitimleri veriyoruz. Şuna inanıyoruz. Kadın iki taraflı güçlenmeli. Hem ekonomik olarak hem de sosyal olarak diyoruz ve bu eğitimleri de sürdürüyoruz. Sağ olsun Sultan da bu konuda her zaman bizim yanımızda ve destekçimiz. Aynı zamanda bilinçlendirme eğitimleri için yılda bir kez farklı illere gidip orada hem ev eksenli çalışmayı anlatıp hem de az da olsa farkındalık eğitimi veriyoruz. Bunlar da uzmanlarla veriyoruz.

Sultan: Anladım. Siz bir de kendinize bir misyon edinmişsiniz. Örgütlenmeyi de desteklemek istiyorsunuz. Tek başına bir kadın mücadele edecek gücü bulamaz ama örgütlendiği zaman birçok beyin bir araya gelir. Örgütlenme için de çok desteğiniz olduğunu biliyorum.

Nurcan: Evet. Örgütlenmede yeni duyacaksınız. Biraz aha farklı bir yöne gitmeye başladık. Sadece çevredeki kadınları örgütlenmesi değil. Kooperatif çok güzel bir örgütlenme. Şunu çok önemsiyorum. Tabandan örgütlenme. Artık son zamanlarda şöyle bir şey oldu. Kooperatifler çoğaldı, kooperatiflerin de sıkıntıları arttı. Çok ayakta duramıyorlar. Bunun için de şu anda çok güzel bir örgütlenmenin içindeyiz. Zeytin Dalı bunu üstlendi. KEDEV' in öncülüğünde örgütlenmede finans danışmanlığı yapıyor.

Sultan: KEDEV' in açılımı ne?

Nurcan: Kadın Emeği Değerlendirme Vakfı. Genel merkezi İstanbul'da. Onun amacı da kadın kooperatiflerinin güçlenmesine yönelik danışmanlık yapmak. Son zamanlarda kadın

kooperatifleri açılıyor, mantar gibi çoğalıyor ve geri kapanıyor. Bunun farklı farklı nedenleri var. Onu burada anlatmayayım ama şunu oluşturmaya başladık. Bölgesel ağlar oluşturmaya başladılar. Kooperatifler birlikte hareket etmedikleri için de kapanan kooperatifler çok. Biz şimdi ağ olarak diyoruz ki birlikte olalım. Ağın amacı şu. Ham maddeyi birlikte oluşturalım. Pazarı birlikte oluşturalım. Muhasebeyi birlikte oluşturalım. Örneğin avukatımız olsun. Mevzuatı birlikte oluşturalım. Böyle bir ağ oluşturmaya çalışıyoruz. Daha yolun başındayız. Yeni bir ağ. Biz Zeytindalı olarak Ankara ağını oluşturacağız. Ankara’da, ilçelerde ve merkezde kırk tane kooperatif var. Her kooperatife birer birer gitmek, veri tabanı oluşturmak, bunun üstünden ağ, nerede sıkıntı var, nerede yanında oluruz diye böyle bir ağ oluşturmaya başladık. Güzel bir adım. Bunu da Zeytin Dalı olarak yaptığımız için de çok sevinçliyiz. Bu projenin yürütücüsü olmaktan da mutluyum.

Sultan: Evet çok gurur duyulacak bir noktadasın. Çünkü sen bir ilkokul mezunu kadın olarak, böyle adım adım, ilmek ilmek dokuyup şu noktaya geldin. Bundan sonra da artık kooperatifleri birbiriyle ilişkilendirerek desteklemek üzerinde çalışıyorsunuz. Gelecek için planınız böyle görünüyor.

Nurcan: Biz bir kadınız. Amacımız bir kadının güçlenmesi. Bunu da ömrümüz yettiği yere kadar sürdürmeye çalışacağız.

Sultan: Nurcan sen bir mücadeleci kadın grubu içinde başlıdasın. Çok gurur duyuyorum seninle. Bunun içinde herhangi bir en ufak katkı olduysa da gerçekten çok mutlu olurum. Biz Umudun Kadınları dergisini oluştururken engelli kadınlara hitap etmek istiyoruz. Engelli kadınlara söylemek istediğin bir şey var mı?

Nurcan: Aslında kadın engelli değil. Ben buna inanıyorum. Engelli kadınlar demeyelim. Biz kadınlar derken hiçbir zaman ayırt etmiyoruz. Bu siyah kadın olabilir, beyaz kadın olabilir, açık olabilir, kapalı olabilir, bunun yanında engelli de olabilir. Kadın olarak bakıyoruz. Hiçbir zaman ben engelli kadın olarak ayırt etmedim. Eğer o arkadaşlara güçlenmeleri için bir faydam olursa ne mutlu bana. Onlar kendilerini engelli görmesinler. Biliyorum ki, birkaç tane tanıdığım var. Onlar engelsiz kadınlardan daha üstünler.

Sultan: Sizin bu eğitimlerinize katılabilir mi engelli kadınlar örneğin Ankara’da yaşayanlar Ankara’daki eğitimlere katılabilir mi? Güçlenme eğitimleri çok faydalı olabilir.

Nurcan: Biz güçlenme eğitimi açtığımız zaman her gün gelmeseler bile farklı ana başlıklarda olanlara gelmek istiyorum dediği zaman bizim atölyemiz, sadece bizim atölyemiz değil Zeytin Dalı’nın bizden başka üç tane daha atölyesi var. Bez atölyemiz farkındalık

eğitimini sürekli yapıyor. Eğitimleri genelde orada sürdürüyoruz. Burası sürekli üretimde olduğu için. Bir gümüş atölyemiz var. Bir de gıda atölyemiz var. Dört atölye üstünden gidiyor Zeytin Dalı. Ama biz Tuzluca'yı çevresinde olduğumuz için kadınlara biz burada eğitim veriyoruz. Bu eğitimlerde elbette, engelli kadın demeyelim. Öyle deyince ben çok üzülüyorum. Eğitime ihtiyaç duyan bütün kadınlar bizim buraya gelebilir.

Sultan: Kadınlar sizinle nasıl iletişime geçebilir?

Nurcan: Kadınlar Mamak Dikiş atölyesine telefonla ulaşabilirler. Burada üç arkadaşız. Benimle birlikte sorumlu bir arkadaşım daha var. Telefonla arayabilirler. Ben Nurcan Yalçın. Telefonum 05363993878. Bu telefonu arayabilirler. Benden bilgi alabilirler. Sadece buraya gelmek için değil. Örgütlenmede en ufak ne yapıyorsa, nereden oluyorsa bana ulaşıp, ben onlara telefonla da buraya da gelseler de diğer arkadaşlarla beraber danışmanlığımızı rahatlıkla verebiliriz.

Sultan: Harika. Peki, şimdi artık söyleşimizi bitirmek istiyorum. Son olarak ne demek istersin Umudun Kadınları dinleyicilerine?

Nurcan: Birlikte olalım. Bu dünyayı kadınlar kurtaracak.

Sultan: Harikasin. Çok teşekkür ederim.

Sevgili Umudun Kadınları dinleyicileri. Nurcan Yalçınla birlikteydik. Gerçek bir mücadeleci kadın örneği Nurcan. Şimdilik hepinize iyi günler diliyorum. Bir sonraki söyleşide tekrar birlikte olmak dileğiyle.

KADININ GÜNCEİ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhaba değerli umudun kadınları okurları yine dopdolu bir kadın güncesiyle sizlerle.

Önce başlıklar

Umudun kadınları dergisi dikkat çekmeye devam ediyor

Pınar Gültekin eyleminde polis barikatlarına tepki; “Kadınları değil katilleri engelle”

Türk Ceza Kanunu’nda kadınların lehine olan bazı düzenlemeler meclisten geçti.

HDP kadının ekonomik hakları için hazırladığı kanun teklifini açıkladı.

Erkeklerin sadakatini deneyerek servet kazandı.

Taliban'dan yeni kararname; “Kadınlara vücutlarının tamamını örten burka giyme zorunluluğu getirildi.”

Torun vermeyen oğullarını ve gelinlerini dava ettiler: “Ya torun verin ya 650 bin dolar...”

ABD genelinde binlerce kişi “kürtaj hakkı” için sokağa çıktı.

Umudun Kadınları Dergisi dikkat çekmeye devam ediyor

Şubat ayında yayın hayatına dâhil olan Umudun Kadınları Dergisi okurlarıyla tanışma yolculuğunda adım adım ilerliyor.

Eva Prodüksiyon, Anadolu Ajansı ve Ege meclisi tarafından dergimizin yayın kurulu üyeleriyle ayrı ayrı röportajlar yapıldı. Dergimizin yayın hayatına başlama mücadelesi ve temel amaçları okurların ve dinleyicilerin bilgisine sunuldu.

Yapılan röportajları dinlemek isteyenler için linkleri paylaşıyoruz

Videomuzun açıklama bölümünde yer alan linklerden takip edilebilir.

Eva Prodüksiyon Denizcan Abay’ın metropolden programında Selvet Bayraktar Tokat’la yaptığı söyleşi için; <https://youtu.be/ZofsPPat-V4>

Anadolu Ajansının Şule Sepin İçli’yle yaptığı söyleşi için;

<http://www.sondakika.com/haber/haber-farkli-illerden-7-umudun-kadini-cikardiklari-14945000/>

Ege Meclisinde Emine Ortakaya, Emine Kamçı, Aynur Yurtseven ve seslendirmelerimizi yapan Zeynep Kılıç’la yapılan söyleşi için;

<https://www.egemeclisi.com/m/yasam/umudun-kadinlari-kadinlara-umut-olmak-icin-dergi-cikardi-h128460.html>

Videomuzun açıklama bölümünde yer alan linklerden takip edilebilir.

Pınar Gültekin eyleminde polis barikatlarına tepki; “Kadınları değil katilleri engelle!”

Pınar Gültekin davası, Muğla Adliyesi’nde görülmeye devam ederken Kampüs Cadıları’nın İstanbul’da yapmak istediği eyleme polis saldırdı. Pınar Gültekin için adalet talebini haykıran kadınlar Kadıköy Khalkedon Meydanı’na ulaşarak açıklama yaptı.

Kadınlar ‘Koruma aklama yargıla’ yazılı pankart açarak yürümek istedi. Polis kadınların pankartına saldırıp yırtarak aldıktan sonra kadınların görüntü çekmesini de engelledi. Kadınlar polis barikatını aşarak ‘Kadınları değil katilleri engelle’ sloganıyla Khalkedon Meydanı’na yürüdü ve açıklama yaptı.

Kampüs Cadıları açıklamalarının ve yapmak istedikleri yürüyüşün engellenmesini sosyal medya hesaplarında şöyle duyurdu: “Katledilen kız kardeşimiz Pınar Gültekin için yapacağımız

yürüyüş polisler tarafından engellenmeye çalışıldı. Katilleri engellemeyenler bizleri darp ederek susturmak istiyor! Susmuyoruz, korkmuyoruz; Pınar için adalet istiyoruz!”

Türk Ceza Kanunu’nda kadınların lehine olan bazı düzenlemeler meclisten geçti

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaştı. Kabul edilen metne göre Türk Ceza Kanunu'ndaki takdiri indirim nedenleri sınırlandırılıyor. Failin salt indirim almaya yönelik kılık ve kıyafetine özen göstermesi, takım elbise giymesi, kravat takması gibi duruşmadaki şekli tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacak. Kadına karşı şiddetle daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanabilmesi amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama, tehdit, işkence ve eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezası artırılabilecek. Kasten öldürme suçunda ceza müebbet iken, bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde verilecek ceza ağırlaştırılmış müebbet hapse çıkarılacak. Basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı 4 aydan 6 ay hapse yükseltilecek. İşkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın 3 yıl olan alt sınırı 5 yıl hapse çıkarılacak. Israrlı takip olarak nitelendirilen fiiller müstakil bir suç haline getirilecek.

HDP kadının ekonomik hakları için hazırladığı kanun teklifini açıkladı

Halkların Demokratik Partisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) sunacakları "Kadınların Ekonomik Haklarını İçeren Kanun Teklifi Paketini açıkladı.

Kanun teklifi HDP İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay, Eş Genel Başkan Yardımcısı ve Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu ile Batman Milletvekili Necdet İpekyüz’ün imzasıyla Ekonomi Komisyonu tarafından sunuldu.

HDP Ekonomi Komisyonu tarafından yapılan açıklamada: Kadınlar cinsiyetçiliğe, cinsiyetçi sömürüye ve baskıya maruz kalmaktadırlar. Türkiye’nin en yoksul ve en yoksun kesimi kadınlardan oluşmaktadır. Kamusal alanda oldukça kırılğan, iktisadi alanda ise ‘yoksun’ bir pozisyonda tutulmaları, kadınlar için ekonomik şiddeti ve derin bir yoksulluğu beraberinde getirmektedir.

Türkiye’deki her dört kadından üçü işsizdir ve geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 40’lara ulaşmıştır. Kadınların istihdam oranı yalnızca %26’dır. Cinsiyetçiliğe dayalı bu korkunç ekonomik tablo karşısında, çalışan kadınlar ise en düşük ücrete ve güvencesiz işlere mecbur bırakılmaktadır.

Türkiye’de eşit yurttaşlık ve eşdeğer işe eşit ücret ilkeleri yok sayılmaktadır. Milyonlarca kadın, ev içi emek ile bakım emeğini devasa bir yük şeklinde omuzlamakta, aynı zamanda gündelik, mevsimlik, geçici, sigortasız gibi güvencesiz işlerde çalışmaktadır. Aynı işte çalışmalarına rağmen kadınlar, erkeklerden %12 daha az kazanmaktadır. Ayrıca kadınların kazancı yöneticiler tarafından ailenin ek geliri olarak görülmekte, hamile ve regl olan kadınlar yüksek tempoda çalışmaya zorlanmakta, düşük ücretlere mahkûm edilmekte ve iş yerlerinde kreş ihtiyacı karşılanmamaktadır.

Ekonomik kriz en çok kadınları etkilemektedir. Türkiye’deki yüksek enflasyon ve gittikçe derinleşen yoksulluk, kadınları temel ihtiyaçları olan hijyenik ped’ e dahi ulaşamaz duruma getirmiştir. Kadınlar, Dünya Kadınlar Günü’nü kutladıkları 8 Mart meydanlarında, “Kriz varsa isyan var”, “Yoksulluğa, zamlara karşı kadınlar isyanda”, “İşçi hakkı yoksa boykot var”, “Eşit işe eşit ücret”, “Ücretsiz ped mümkündür” ve “Nafaka hakkımız bizim” sloganlarıyla erkek egemenliği ve kronikleşen kadın yoksulluğuna isyanlarını yükseltmektedir.

HDP Ekonomi Komisyonu olarak kadınların 8 Mart’ta meydanlarda dile getirdiği talepleri içeren kanun teklifi paketimizi TBMM’ye sunuyoruz. Sunduğumuz kanun teklifleriyle;

Ev içi emeğin değerinin tanınarak ev emekçisi kadınlara sigorta ve emeklilik hakkı verilmesi,

Ev eksenli çalışan kadınların işçi sayılmaları ve sigortalarının yapılması,

Kadın sığınaklarının sayılarının artırılması ve sığınaklarda yeterli sayıda personel istihdam edilmesini,

Hijyenik ped ve tamponların ücretsiz sağlanmasını öneriyoruz.

Kadınların, yaşamın her alanında olduğu gibi ekonomik hayatta da üreten, değiştiren, dönüştüren, eşit özneler olduğunu bir kez daha hatırlatıyoruz. Halkların Demokratik Partisi olarak, erkek egemenliğinin tezahürü olan cinsiyet temelli ayrımcılık ve şiddetle mücadele etmeye ve kadın özgürlükçü bir toplum inşa etmeye devam edeceğiz.

Erkeklerin sadakatini deneyerek servet kazandı

İspanya’nın Playboy modeli olarak bilinen Caroline Lekker, ilginç yöntemi sayesinde kısa sürede popüler oldu. Sevgililerinin sadakatinden şüphe eden kadınlara yardım eden Caroline, erkeklerin sadakatini test etmek için onları deniyor.

Günümüzde ikili ilişkilerin en büyük sorunlarından biri aldatma olarak karşımıza çıkıyor. İspanyol model Caroline Lekker ise sosyal medyadan yaptığı paylaşımıyla erkeklerin ihanetini

yakalayabileceğini açıkladı. Partnerlerine güvenmeyen kadınların kendisine başvurmasını isteyen Lekker, bulduğu ilginç yöntem sayesinde servet kazanıyor. Aldatma sorununa çözüm bulmak istediğini dile getiren Lekker, kadınların erkek arkadaşlarının numaralarını ve Instagram profillerini paylaşmak için temasa geçtiğini söyledi. Kadınlardan bilgileri aldıktan sonra erkeklerle iletişime geçtiğini ifade eden Lekker, “Onlarla önce Instagram’ dan iletişim kuruyorum. Yakınlık kurabilmek için biraz sohbet ediyorum. Konuştuktan sonra benimle buluşmak isterse parayı alırım ve sadakat testini geçemez. Eğer sohbete inanmazsa parayı iade ediyorum” dedi.

İlişkilerinden şüphesi olanlar için hizmetinin olumlu sonuçlar verdiğini söyleyen Lekker, test için 1.5bin sterlin (yaklaşık 27 bin TL) ücret alıyor. Lekker, yaptığı iş sayesinde şimdiye kadar binlerce dolar kazandığını itiraf etti.

Taliban'dan yeni kararname: Kadınlara vücutlarının tamamını örten burka giyme zorunluluğu getirildi

ABD güçlerinin Afganistan'dan çekilmesinin ardından yönetimi devralan Taliban yönetimi yeni bir kararname yayınladı. Yeni kararnameyle birlikte tüm kadınların, vücutlarının tamamını örten burka giymesi zorunlu kılındı.

Geçtiğimiz ağustos ayında yönetimi ele geçiren Taliban daha önce kadınlara ehliyet verilmesini yasaklamış ve kız çocuklarının gittiği okulların açılmamasına karar vermişti.

Torun vermeyen oğullarını ve gelinlerini dava ettiler; “Ya torun verin ya 650 bin dolar!”

Hindistan’ın Uttarakhand eyaletinde bir çift, oğulları ve eşine altı yıllık evlilikte kendilerine bir torun vermedikleri için dava açıyor. 61 ve 57 yaşlarındaki Sanjeev ve Sadhana Prasad çifti, birikimleriyle oğullarının pilotluk eğitiminden düğününe pek çok harcama yaptıklarını, oğullarının evlenince çocuk yapmadığını belirtti. Çift, gelecek yıla kadar bir torunları olmadığı takdirde oğullarından 650 bin dolara yakın tazminat talep etti.

ABD genelinde binlerce kişi “kürtaj hakkı” için sokağa çıktı

ABD’de tartışmalı konulardan biri olan kürtaj, Yüksek Mahkemenin ülke genelinde kürtaj hakkını koruyan 1973 tarihli Roe-Wade kararını iptal edeceğine yönelik taslağın basına sızmasıyla yeniden ülke gündemine oturdu.

New York, Washington, Los Angeles, Austin ve Chicago gibi kentler başta olmak üzere ülke genelinde kürtaj hakkını savunmak için 300’den fazla protesto düzenlendi.

‘Benim bedenim, benim seçimim’ yazılı pankartlar taşıyan protestocular, kürtaj hakkının mahkeme kararıyla ellerinden alınamayacağı yönünde slogan attı.

New York'ta çok sayıda kişi Washington Square Park'ta toplanırken, başkent Washington'da ise binlerce kişi ABD Yüksek Mahkemesine yürüdü.

Amerikan Politico siyasi haber sitesi tarafından sızdırılan ve mahkemenin muhafazakar yargıçlarından Yargıç Samuel Alito tarafından kaleme alındığı ileri sürülen taslak görüş, 1973 tarihli "Roe-Wade kararı" olarak bilinen ve ABD'de kürtajın anayasal bir hak olmasına temel teşkil eden kararın açıkça yanlış olduğunu ve kaldırılması gerektiğini belirtiyor.

Mahkeme tarihinde ilk kez bu denli önemli bir kararla ilgili basına sızıntı olduğu belirtilirken, gerçekleşmesi halinde ABD Yüksek Mahkemesi ülkede Cumhuriyetçilerle Demokratlar arasındaki en büyük tartışma konularından birinde görüş değiştirmiş olacak.

Amerikan medyası, Yüksek Mahkemenin bu yönde açıklayacağı bir kararın ülkede deprem etkisi yaratacağına ve siyasi bölünmenin daha da artacağına vurgu yapıyor.

9 üyeli Yüksek Mahkemede 3 yargıcın liberal, 6 yargıcın ise muhafazakâr eğilimlere sahip olduğu biliniyor.

Gelecek sayımızda görüşmek dileğiyle umutla kalın.

30 Mayıs 2022

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

ÖYKÜ

KARANLIKTA

YAZAN: Buket BAŞARAN AKKAYA

bakkaya35@hotmail.com

Gözleri odanın tahta kapısına yapışmış çekip alamıyor. Gece hiç olmasın diye bütün gün dua ediyor. Yanıtlarını bulamadığı sorular, sıvaları dökülmüş duvarlara çarpıp, beyninin tam ortasında şimşek gibi çakıyor. Odadaki pis kokuyu adlandıramıyor. Yattığı yerden doğrularak sıraları dökülmüş kırık aynada kendini seyrediyor. Bunların hepsi Döne! Bir, iki, üç, beş... Aynanın içinden ona bakıyorlar, “Hanginiz ben?” diye soruyor. “Hanginiz ben?” Yanıt gelmiyor. Çığlıkları yeri göğü inletiyor da, sesini duyan olmuyor...

Babası ne zaman ölmüştü anımsamıyor. Açlık, sefillik yemiş bitirmiş umutları...

Amcası Cafer, onları evine alıp annesine imam nikâhı kıyıyor. Döne henüz on beşinde. Ana kız tarlada çalışıyorlar. O, sabahtan başlıyor demlenmeye. Gözlerine hapsediyor Döne'yi. Gözleri pis bakıyor Cafer'in, lağım gibi...

"İç" diyor. "Abıhayat bu! İç ki güzelleşelim." Çay bardağındaki kan kırmızı suyu Döne'ye uzatırken Hacer'i mutfığa yolluyor. Döne'nin yüreği ürkek bir ceylan, pır pır... Amcasının kaba hoyrat elleri, kardan arı teninde arsızca dolanıyor. Minik kır çiçeğinin üstünde pislik, bir at sineği Cafer! Çığlıklar yükseliyor içinden...

Her gece aynı karabasanla uyanıyor kan ter içinde. Sonra çekiyor küf kokulu yorganı ayağının ucundan ta başına kadar. Ortalık zifiri karanlık... Yine adım sesleri, pat pat pat... Gacurrr gucurrr açılıyor tahta kapı. Göz gözü görmüyor. "Ana?" diyor ürkekçe yorganın altından. Ses veren yok! Bir karaltı dolanıyor odada. Yüreğindeki kuşlar göğüs kafesini zorluyor. Nasırlı bir el yorganı delip Döne'nin tenine ulaşıyor. Çığlık çığlığa bağırmak istiyor; Sesi çıkmıyor... Sesi çıkmıyor... Çıkamıyor...

Döne umarsız. Anası bir şey biliyor mu? Bu soruyu ona hiç soramıyor. Bir keresinde, "Annenin kalbi dayanmaz! Kedere, üzüntüye gelemmez, dikkatli ol!" dediği köyün doktoru. Ya bir gün duyarsa? Gerçekten de kalbi dayanmaz göçüp giderse bu dünyadan? Cafer'le bir başına kalmak! Düşüncesi bile ürkütüyor. Kendini odaya kapatıyor, günlerce...

Cafer, iyice zıvanadan çıkıp hırsını Hacer'den alıyor.

"Karı olamadın ana ol, de get çıkar kızını ininden!"

Hacer umarsız, dayanamayıp gidiyor tahta kapıya; "Kızım, kınalı kuzum aç kapıyı." Yalvarıyor. Döne açıyor kapıyı. Gözleri, annesinin gözlerinde asılı kalıyor. Hacer bakıyor, görmüyor... Görüyor, bakmıyor. Kızın yüreğinde fırtınalar kopuyor. Hacer'in her yanı mosmor. Çürümedik yer kalmamış yüzünde, bedeninde. Sarılıyorlar ana kız birbirlerine, daha önce hiç sarılmadıkları kadar. "Kaç git buralardan, kurtar kendini" diyor yorgun kalbi son kez vururken göğüs kafesine. Çığlıkları yeri göğü inletiyorda, sesini duyan olmuyor...

"Anam biliyor, anam biliyor, anam biliyormuş!" Tespih oluyor bu cümle diline...

Tahta kapıya ilişiyor gözleri. Gözlerini söküp alıyor kapıdan. Yatağını döşeğini yığıyor ardına. “Gelemeyeceksin bir daha, gelemeyeceksin!” Geceyi beklemeye başlıyor, korktuğu kömür karası geceyi.

Karanlık kök saldıığında pencereyi aralıyor. Dışarıyı dinliyor çıt çıkarmadan. Yüreğinde kanat çırpın kuşların sesine, gece böcekleri yanıt veriyor. Yıldızlar kaybolmuş gibi, tek tükler. Bir yıldız kayıyor. Son kez bakıyor tahta kapıya... Gecenin içinde kayboluyor.

.....
***3. Eskişehir Öykü Yarışması 1.lık ödülü (2007)**

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

ŞİİR

ANAMA MEKTUP

YAZAN: Gülderen YETİM

Anacığım, bugün anneler günü ve biz ayrıralı üç yıl oluyor
Ömrümüzce ayrılmadığımız üç koca yıl... Nerede olursan ol beni duyduğunu biliyorum.

Anacığım yeni evinden, yurdundan memnun musun? Bizler iyiyiz.

Buradaki evini soracak olursan sensiz öksüz, boynu bükük ama merak etme ben bakıyorum.

Dün gittim, dolaştım. Halıların, kilimlerin, elinle dokuduğun yollukların, paspasların, yatağının yanındaki bardağın, dolu duran tüpün, kibritin, her köşede hasretin her şey yerli yerinde ama lanet olsun sen yoksun...

Aynanın kenarındaki hepimizin resmine gözüm ilişti. Babasızlığımı bile hissettirmedeğin çocukluk yıllarım, senin ömrünü verdiğin çilekeş anıların içime sinmiş kokuların hepsi hala sımsıcak, taptaze. Gözümde canlandı ırgat kokan ıslak odun, toprak kokan tandır, köy kokan türlü türlü kır çiçekleri. Beş küçük yavrusuna desteksiz bakan anam...

Sen ölmeden önce de sırma saçlıydın. Hayatımda tek örneğimdin. Hem anam hem babamdın bu yüzden iki kişilik özlüyorum seni.

Ben her şeyi senden öğrendim. Mücadeleyi, zorluklara direnmeyi, hırpalayan üzen evladın da olsa gücenmeyi, kırılmayı değil karşılıksız sevmeyi sende gördüm. Ana gibi ana olmayı da... Sadece sabrını öğrenemedim be anam. Küçük sallantıda kâğıt kule gibi yıkılan ben inanılmaz sabrını beceremedim. Orta yaşa geldim senin gibi fedakarını görmedim hiç göremedim.

Anam anneler günün kutlu olsun seni çok özledim.

UMUT ŞARKILARI

Her Sabah Güneşe Selam Verip Yola Çıkıyorum

https://www.youtube.com/watch?v=VDBb_nJpR50

Şimdi sizlere kolay ve hoş bir bilmece,

Saklıyor onu iki hece

Çok güzel, aynı anda çok yüce,

Can verir her açan güne.

Bize çok yüceyse melek, sınırsıaksa güneş, ama tatlı bir nefes